ANUL III, Nr. 8

Imprimé 50
Ciuntu Chirila
1334, Pierre Ave.
Windsor-Ont. Canada.

1953

VESTITORII

Ce lasa in urma Gen. Radescu

In discursurile ce s'au ţinut şi comentariile de presă ce s'au făcut la moartea Generalului Rădescu s'au accentuat îndeosebi două aspecte din trecutul său politic: că a fost contra naţismului, că a fost contra comunismului; un om, prin urmare, de orientare occidentală şi democratică, adversar al regimurilor totalitare.

Credem că aşa cum e pusă problema, schematic şi simplist, nu conturează îndeajuns profilul politic al Generalului Rădescu. Generalul Rădescu a fost şi una şi alta: antinaţist din convingere, mult mai curagios decât antinaţiştii care complotau beneficiind de protecţia Mareşalului.. Dar un anticomunist mai puţin fervent şi mai mult de nevoie, atunci când bolşevicii l-au strâns atât de mult cu uşa încât omul a trebuit să-şi ţipe desperarea în văzul lumii. Generalul Rădescu a fost unul dintre aceia care a agitat ruperea României de Germania, fără a se gândi îndestulător la ceiace urmează. Nu cunoaştem în ce măsură a participat la răsturnarea dela 23 August, dar nu e mai puţin adevărat că niciodată nu s'a desolidarizat public şi formal de opera Vişoianiştilor.

Chemat la Preşedinţia Consiliului, după un scurt timp de guvernare, şi-a dat seama că orice ... departe ar împinge realizarea în colaborare cu ocupantul nu se poate salva nimic din fiinţa statului român. Tratativele sau abilitatea politică erau o fază consumată. Numai o puternică convulsiune interioară, o răzvrătire a naţiei contra tancurilor sovietice, putea să determine pe aliaţi să adopte o atitudine energică faţă de Ruşi. Momentul i se părea prielnic: războiul nu se terminase, 18 divizii româneşti erau angajate în Cehoslovacia şi „Cei trei mari" se întrunise la Yalta pentru a hotări de soarta Europei. In acest complex de împrejurări a răsunat acel faimos apel la popor, contra acelor fără de Patrie, Neam şi Dumnezeu. N'a fost un gest dictat de logică politică, ci o izbucnire revoluţionară, menită să zguduie nepăsarea aliaţilor.

Ce a urmat, se ştie. Protestele naţiunii oprimate contra desmăţului patronat de Ana Pauker, Vasile Luca şi Teohari Georgescu n'au găsit ecoul dorit la aliaţi. La Yalta, anturajul lui Roosevelt, sub influienţa agenţilor sovietici, convinge pe Preşedintele Statelor Unite să cedeze Europa răsăriteană sferei de influienţă sovietică, în schimbul unor garanţii cu totul insuficiente. Când Vişinschi şi-a făcut apariţia la Bucureşti, ca să ceară ameninţător Regelui înlăturarea lui Rădescu, trimisul Kremlinului purta în tolba lui diplomatică acordurile secrete dela Yalta.

Refugiindu-se în străinătate, Generalul Rădescu aducea cu sine un imens prestigiu politic. Nu era nici profilul său militar care îi conferea această situaţie privilegiată, nici calitatea de „ultimul fost Preşedinte de Consiliu legal al României", ci atitudinea hotărîtă ce-a luat-o faţă de cutropitori. Nici o altă ţinută politică nu convenea mai bine Generalului Rădescu în exil decât să continue linia trasată de gestul său revoluţionar din ţară, adică să angajeze bătălia politico-diplomatică în străinătate, adresându-se şi mobilizând întreaga suflare românească. Această chemare era cu atât mai uşor de împlinit cu cât nimenea nu-i contesta locul de Preşedinte al românilor din exil. Nici chiar Vişoianu sau Generalul Lazăr n'au putut face abstracţie în primi ani, de popularitatea Generalului.

(urmarea in pag. 9)

Walter Lippmann si Nationalismul

Intr'o carte scrisă către sfârsitul ultimului războiu asurpa ţelurilor politicei americane la conferinţa de pace, cunoscutul comentator Walter Lippmann condiţiona făurirea nouii ordini de rolul de campion al democraţiei care revine Americei în lume.

In climatul politic pasional de atunci, când tema propagandei aliate se reducea la formula democraţie contra fascism, simplificarea dată întregei problematice de către autor e de înţeles. Intrevedea că lichidarea imperialismului german va favoriza pe cel sovietic, dar credea că nevoia de refacere internă va obliga Rusia să-şi limiteze expansiunea la graniţele din 1941. Intre orbita rusească şi comunitatea atlantică, statele din centrul şi răsăritul Europei ar fi constituit o zona neutralizată. Niciunul dintre cele două blocuri n'ar fi fost tentat să modifice acest echilibru, tără să accepte riscul unui al treilea războiu mondial.

Prezenţa armatei roşii la Elba şi consolidarea regimurilor comuniste în ţările satelite au răsturnat valabilitatea acestei teze? In ultima sa lucrare de politică externă, intitulată „The Cold War" (Războiul rece), Walter Lippmann şi-a adaptat ideile politice situaţiei de fapt. In acelaşi timp, recunoscând că orice dogmatism în practica politică e condamnat la sterilitate, a adus şi câteva corecturi substanţiale rolului Americei de campion al democraţiei mondiale: „Când impulsul democraţiei e separat de realităţile strategice şi economice din lume, nu ne poate conduce decât numai la intervenţii donquişoteşti şi sentimentale, la dezamăgiri şi cinism ... Nu vom putea face democraţi de tipul lui Jefferson din ţăranii sud-estului Europei ... Trebuie să ne bizuim pe pasiunea elementară şi unificatoare a patriotismului popoarelor europene, care e o pasiune mult mai puternică decât orice facţionalism şi orice ideologii".

Aceste rânduri au fost scrise în 1947. Era vremea când politica de containement preconizată de George Kennan era politica externă a Statelor Unite. In Europa fusese lansat planul Marshall dela care se aştepta că, odată cu redresarea economică, va contribui şi la întărirea politico-militară a Europei occidentale.

Neîncrederea de atunci a lui Walter Lippmann în forţa ofensivă reprezentată de partenerii europeni ai alianţei atlantice e împărtăşită acum de majoritatea cercurilor politice americane. Nimeni nu-şi mai face iluzii în privinţa eficienţii coaliţii mondiale de sub conducerea Americei? Statele democratice europene urmăresc deocamdată să constitue o a treia forţă de echilibru între America şi Rusia. Telul lor rămâne însă izolarea într'un fel de neutralitate care să le cruţe de dubla catastrofă de a fi invadate de armatele sovietice şi atomizate de aviaţia americană.

Oricât ni s'ar părea de opus speranţelor noastre acest atentism, el e susţinut totuşi de o logică incontestabilă, dacă se ţine seama de interesele imediate ale ţărilor respective. Insuşi Winston Churchill, care timp de treizeci de ani a fost propovăduitorul luptei antibolsevice, s'a înclinat în faţa realităţilor prezente, devenind cunctatorul ei. Nu e mai puţin adevărat însă că atitudinea de compromis a democraţiilor europene dovedeşte lipsa lor de elan pentru ideia unei cruciade antibolşevice, aşa cum o presupune politica de eliberare a nouii administraţii din Washington.

Constatarea aceasta a făcut probabil pe Walter Lippmann să repudieze curajos aprehensiunile trecutului şi să pună în lumină favorabilă un termen urgisit până acum în presa americană: naţionalismul. Intr'un articol reprodus de ziarul francez „Le Figaro", din 10 Julie, expune teza că lumea întreagă trăieşte astăzi sub semnul unei puternice şi profunde renaşteri a naţionalismului, care nu poate fi ignorat de Statele Unite şi nici suprimat de Rusia Sovietică. „Forţele naţionaliste sunt în marş în Europa. Profund ancorat in spiritul uman, naţionalismul este mult mai puternic decât orice ieologie ieşită dintr'un congres de partid şi sprijinită de propagandă. Naţionalismul patriotic, dirijat contra puterilor externe, uneşte oameni pe care altminteri în despart convingerile religioase şi politice, clasele sociale şi ocupaţia."

Walter Lippmann, deşi ataşat partidului republican, nu simpatizează cu aripa dreaptă a acestuia. Convingerile sale manifestate o viaţă întreagă şi originea sa etnică exclud orice element afectiv în recunoaşterea primatului naţionalismului în lupta contra bolşevismului. Pe de altă parte, opiniile lui Walter Lippman merită să fie evaluate altfel decât punctul de vedere al unui publicist reputat. Participarea sa indirectă la trasarea liniilor politicei externe americane a fost

(urmarea in pag. 2)

CUI PRODEST?

Istoria își va da la vreme verdictul asupra celor petrecute între **„încheerea pactului cu Satana"** (cum a spus d. Churchill) **„pentru a se salva"** și între concesiunile făcute la Teheran și Yalta de teama unei păci separate între U. R. S. S. și al treilea Reich.

Noi, cei cari am suferit și suferim, noi care am căzut în lotul de târgueală, noi cari am fost atașați fără voia noastră unei ideologii pe care o repudiem și am fost înglobați unei politici străină și de sufletul și de interesele noastre avem însă dreptul să ne apărăm. Avem acest drept pentru a împedica falsificările concluziilor ce se vor trage mai târziu, dar mai cu seamă pentru a ne apăra ființa noastră etnică amenințată de distrugere atât prin ceeace se petrece dincolo de cortină cât și prin politica ce se duce de către țările libere față de națiunile subjugate teroarei roșii.

Pertractările ce se urmează între Statele Unite ale Americii și între Europa occidentală, cu privire la Pactul Atlantic, la Armata europeană și subsecvent la apărarea împotriva Sovietelor, ridică problema creditelor și a ajutoarelor necesare. După ce s'au redus numărul diviziilor ce trebuiau pregătite până în 1953 la aproape jumătate acum, este vorba să se reducă și bugetul de asistență pe care îl suporta U. S. A. Mai mult, Departamentul de Stat atrage atenția că statele europene sunt datoare să-și aranjeze propriul lor buget pentru a putea face față nevoilor de apărare pe tot timpul duratei războiului rece care poate să fie de zece, douăzeci sau chiar treizeci de ani.

In fața acestor premize și în raport cu marea finalitate enunțată de atâtea ori, — „Libertatea", recunoscută ca o datorie de onoare și ca o obligație față de Civilizație și de umanitate — datori suntem de a reexamina date mai noi și mai vechi ale marei probleme ce stă înaintea lumii intregi.

Angajamentele luate de președintele Eisenhower, prin discursurile sale în propaganda electorală, implicau eliberarea popoarelor subjugate în timpul președinției sale, adică în cel mult patru ani. Avertismentul Departamentului de Stat că războiul rece poate dura **„zece, douăzeci sau chiar treizeci de ani"** anulează aceste angajamente. Dacă ne întrebăm cui poate folosi această șovăială nu vedem alt profitor decât comunismul rusesc. Noi nu putem bănui bunacredință a actualei conduceri americane dar suntem surprinși de candoarea cu care se face jocul sovietelor.

Prelungirea rasboiului rece nu le poate folosi decât lor. Timpul, prin formidabila organizație de propagandă, activă pe tot globul nu lucrează decât în favorul Kremlinului. Atunci ce forțe diabolice stau îndărătul oamenilor politici ca să le estompeze intențiunile, să le paralizeze acțiunea?

Reținem un ecou al presei din New York prin care se consiliază să nu se repete greșeala din 1918 de a se amesteca în treburile rusești. Acest sfat, timid insinuat acum, ne amintește o situație mai veche din care decurge cea de astăzi. In 1918 occidentalii europeni au fost inițial împotriva barbariei pe care o vădise revoluția rusească, luaseră o atitudine potrivnică și erau hotărâți să ajute armatele albe ale lui Colceag. Se hotărâse salvarea familiei imperiale rusești când sfaturi discrete au venit să potolească entuziasmul umanitar. **„Nu vă puneți deacurmezisul realizarii idealului de libertate al poporului rus. Lăsați-l să se descătușeze de tirania țaristă, să intre în lumea libertăților. Nu ajutați pe reacționari și nu salvati pe cei cari vor putea fi în viitor nucleul de agitație pentru reintronarea vechiului sistem. Revoluția rusească este inelul inevitabil în lanțul desfășurării evenimentelor istorice.** Această față a umanitarismului liberator a mijlocit asasinarea familiei imperiale, trădarea și uciderea amiralului Colceag și în ultimă faza instalarea comunismului la putere cu tot convoiul de consecințe ce au decurs.

Astăzi aria este reluată pe alta „variație". **„Sdrobirea sovietelor înseamnă punerea în valoare a naționalismelor, retrezirea nazismului și fascismului, întărirea Germaniei care odată înarmata va deveni din nou un pericol pentru Anglia și Franța. Trebue căutată o înțelegere cu Moscova ceeace va face inutilă înarmarea germană și deci reactualizarea unei primejdii potențiale".**

Agitarea spectrului puterei germane este doar un pretext. Telul final este menajarea comunismului rusesc. „. . . **toți sunt de acord că răsturnarea sovietelor în Rusia și venirea la putere a unui alt partid ar fi cel mai mare dezastru cu putință . . .**", se scria în Iunie 1922. Aici trebue căutat răspunsul la întrebarea Cui prodest? — Nu le folosește decât acelora ce din umbră, peste interesele vizibile și mărturisite, prin manevre de culise creează probleme artificiale pentru a lăsa jocul liber politicii sovietice.

Un războiu împotriva comunismului va nimici, poate pentru totdeauna, aventura roșie. Amânarea lui asigură nu numai menajarea actualei situații cu o treime din omenire atașată Kremlinului ci va narcotiza simțul primejdiei la popoarele libere. Obosite de un război care a impus sacrificii uriașe și exasperate de enervarea războiului rece cu amenințarea spectrului sângeros al dictaturii și teroarei, aceste popoare azi relativ „libere„ vor găsi un termen suferințelor lor în resemnarea de a accepta acest intermezzo care mâine va duce sigur la comunizare. Mâine însă va fi prea târziu pentru a mai reacționa. Pe acest **„mâine"** îl pregătesc și îl așteaptă cei ce lucrează din umbră.

Tensiunea cu lumea arabă — hotărât anticomunistă — dificultățile puse în calea înțelegerii europene a popoarelor care vor să mai rămână libere, încetineala înarmării nu pot folosi cu nimic apărării libertății în numele căreia ne agităm. Simpla bătălie de verbiaj nu poate înlătura fatalitatea care se pregătește tacit, pe dedesupt dar activ. Libertatea nu se apără cu vorbe, spuse sau scrise, ci luptând pentru ea. Si pentru ca lupta să fie eficace trebue să cunoastem dușmanul. El nu stă numai în Kremlin ci se mișcă pe tot întinsul globului- printre noi. Stă de vorba

(urmarea în pag. 10)

Walter Lippmann si Nationalismul

(continuare din pag. 1)

mereu apreciabilă. De când a fost colaboratorul colonelului House la conferința de pace dela Versailles și până astăzi a scris peste douazeci de cărti de politică externă. In controversa provocată de enunțarea politicei de containement a lui George Kennan, replica dată de James Burnham a fost cea mai radicală; vederile exprimate de Walter Lippmann se acoperă însă în mai mare măsură cu politica externă inaugurată de guvernarea republicană. E de admis, deci, și de astadată că părerea sa premerge reajustării atitudinei Statelor Unite față de naționalismul din țările europene.

Experiențele de până acum ale Statelor Unite cu naționalismul statelor sud-americane și cel asiatic n'au fost feritice. In America de Sud, naționalismul e alimentat mai ales de aversiunea împotriva așa zisei diplomații a dolarului, iar în Asia, resentimentele provocate de dominația puterilor coloniale europene servesc, mai curând difuzării propagandei comuniste.

Contra singurului naționalism pozitiv, acela al popoarelor europene, mai stăruie încă în opinia oficială americană amintirea campaniei antifasciste din vremea alianței cu Sovietele. Nicio stratagemă a Cremlinului n'a avut mai mult succes decât campania pe care a dus-o pentru a convinge puterile democratice că sunt amenințate de o conjurație fascistă internațională. E surprinzător cu câtă credulitate au fost identificate manifestările imperialismului german de totdeauna cu țelurile naționalismului în versiunea propagandei bolșevice, cu tot tratamenul vitreg pe care mișcările naționaliste europene le-au avut din partea regimului hitlerist. Incă din 1937, doctorul Goebbels asigura cinic pe un ziarist britanic că național-socialismul nu ajută în nici un fel mișcările naționaliste din Europa, pentrucă nu e în interesul Germaniei să devină puternice și alte țări.

La acestă funcție regeneratoare a naționalismului se referă Walter Lippmann când scrie, în același articol, că numai forțele naționaliste pot sili comunismul să cedeze terenul. Dar sfera de influența pe care el o atribuie naționalismului e destul de vag conturată. Minimalizând importanța conținutului ideologic, pune accentul mai mult pe reacțiunile elementare ale popoarelor împotriva ocupantului.

E adevărat că o națiune nu devine complet conștientă de sine însăși decât sub presiunea dominației străine. Fără ocupatia napoleoniană ar exista, poate, și astăzi o serie de țărișoare independente germane. Cu atât mai puternică va fi reacțiunea naționalistă a popoarelor de dincolo de cortina de fer, după ce au cunoscut opresiunea ocupației rusești și teroarea regimului comunist.

Un excelent cunoscător al problemelor din răsăritul Europei, istoricul englez Hugh Seton-Watson, considera victoria naționalismului în țările satelite, după eliberare, ca o împlinire pe care nu va putea-o opri nici o intervenție a puterilor învingătoare. Deaceea, atrage atentia aliaților să ia din timp măsurile necesare pentru împiedicarea exceselor interne și agresiunilor împotriva vecinilor, pe care Seton-Watson le anticipează în cele mai sumbre culori. Aceste excese vor fi inevitabile, unde revoluția nationalistă nu va fi concluzia unui proces îndelungat de fermentare, ci numai isbucnirea pasiunilor momentului. O revolutie nu poate creia nimic, dacă obiectivele ei nu au fost precizate și studiate în detaliu dinainte. Fără un astfel de plan, rezultat din experiența, unei mișcări naționaliste ajunsă la maturitate, fără un crez care să anime pe luptătorii de pe baricade, o revoluție provoacă numai distrugeri. O revoluție nu e o acțiune creatoare, ci una de clasificare. Ignorarea acestor premise ale unei revoluții constructive e tocmai ceeace face incompletă expunerea lui Walter Lippmann asupra dinamicei naționalismului popoarelor europene.

Ing. Virgil Velescu

Perspective Politice Europene

Ultimele manifestări de politică externă sovietică, sortite să producă în lume convingerea că în însăşi această politică externă s'au operat schimbări radicale, au aflat în ultima vreme un ecou formal în lumea liberă. Şi acest ecou s'a întrupat, încă odată, în oferta făcută de către occidentali Sovietelor, de termeni concreţi în limitele cărora ele pot şi trebuie să dovedească aceste schimbări „radicale" în politica lor externă, schimbări asupra cărora insistă atât de mult propaganda comunistă dela moartea lui Stalin încoace.

Şi încă odată Europa, cu complicatele ei probleme, cu circumstanţele ei de tensiune, cu diviziunea ei în două lumi arbitrare şi absurde, este piatra de încercare, atât în jocul dialectic, cât şi în tot ce are mai grav conflictul de interese dintre Apus şi Răsărit. Într'adevăr, Cremlinul a dat să se înţeleagă, în manifestaţiile lui din urmă, că Germania şi Austria sunt problemele capitale ce reclamă în Europa grabnică soluţie printr'un acord între cele două tabere. E vorba nu de o problematică nouă, ci de chestiuni desbătute de ani de zile. Lumea liberă a insistat asupra lor fără încetare, în sensul că nicio altă problemă nu putea fi abordată în Europa, fără o adecvată soluţie preliminară a acestora două. Dar Ruşii au o specială predilecţie pentru iniţiative. Vreau să joace rol de vedetă a politicei internaţionale cu orice preţ. Şi de aceia, ca şi cum nu s'ar fi întâmplat nimic până acum, pun pe tapet cele două probleme ca ceva inedit, ca ceva ce numai acum merită atenţia lumii libere şi poate deschide drumul spre mai ample negocieri de pace.

Căci Ruşii par că-şi uită de sutele de reuniuni inutile între ei şi occidentali, pentru a obţine un tratat de pace cu Austria. Uită de succesivele blocade la Berlin şi de enormele şi constantele greutăţi provocate de ei în Germania. Uită se pare, că de ani de zile organizează boicotul oricărui posibil acord de pace şi că Visinsky, Gromyko şi colegii lor sovietici, practică de ani de zile la conclavurile internaţionale, cu toată impertinenţa, politica bătăii cu pumnul în masă.

Fapt este că, din multiple motive tactice, Ruşii pretind acum că interesele lor converg spre un aranjament pacinic al problemei germane şi a problemei austriace. Ei şi-au dat seama că armata europeană devine o realitate, periculoasă, în vreme ce în Rusia continuă epurăţiile, în timp ce conflictele sângeroase între armată şi partid ori între candidaţii la tiranie unică, devin din nou tonica politicei muscăleşti, ca acum 20 de ani. Actualii deţinători ai puterii în Rusia vreau mai presus de toate să câştige timp, timp suficient pentru a-şi reface unitatea internă, care, orice s'ar spune, continuă în pericol după deschiderea succesiunii lui Stalin. Lichidarea lui Beria e un simptom suficient al acestei stări de lucruri. Şi de aceia Ruşii vor face concesiuni, unele din ele chiar efective în Europa.

Neutralizarea Germaniei, adică neintegrarea ei în armata europeană, unificarea ei chiar sub alt steag decat al democraţiei populare, este acum o carte interesantă pentru Rusia. Şi de aceia e capabilă până să şi ofere unei Germanii unite şi neutre, satisfacţii în teritoriile de dincolo de Oder-Neisse. E de aşteptat în acelaş timp semnarea tratatului cu Austria şi, privind mai departe încă, retragerea efectivelor ruseşti din ţările din Est, unde e posibil ca Moscova să se mulţumească cu Guverne de stânga independente, chiar cu naţionalcomunisme.

Căci, fără doar şi poate, în politica externă muscălească începe o spectaculoasă retragere tactică. Şi aşa ar trebui să judece faptele oamenii politici responsabili din Vest, uzurând singurul drum reparator al marilor erori din trecut: eliberarea activă *a ţărilor din Răsărit. Şi ar trebui s'o facă nu din raţiuni morale, care poate contează încă atât de puţin în breviarul lor politic, ci din raţiuni practice, dintr'o reacţie instinctivă. Căci dacă lumea bolşevică e lăsată încă odată să-şi rezolve problemele interne nesupărată, isbiturile ei ulterioare vor fi de nezăgăzuit şi soarele libertăţii va apune pentru generaţii întregi.*

George Uscătescu

CU PUMNUL IMPOTRIVA TANCURILOR

Rareori un eveniment local a fost menit să joace un rol atât de important în desfăşurarea politicii mondiale ca RAZMERIŢA din 17 Iunie dela Berlin.

O demonstraţie de breaslă şi de cartier, tolerată şi poate chiar văzută cu ochi buni — din motive de intrigă interioară — de anumite cercuri comuniste, s'a preschimbat în câteva ceasuri într'o formidabilă şi absurdă RAZVRĂTIRE Măreţia şi înţelesul adânc al acestei revolte stă tocmai în gratuitatea ei. Niciunul din oamenii care şi-au pus viaţa în primejdie pe străzile Berlinului, niciunul din oamenii care au căzut sub gloanţele mitralierelor ruseşti, niciunul din cei meniţi să înfrunte azi închisorile, n'a putut spera o singură clipă că demonstrând pe străzi, arzând panouri de propagandă şi doborând steaguri rosii, va putea alunga pe cutropitori. Şi totuşi amarul, nemulţumirea, disperarea şi dragostea de neam i-au făcut pe toti să lupte cu pumnul împotriva tancurilor.

Lumea Occidentului a rămas înmărmurită de fapta acestor fraţi ai săi. S'a dovedit odată mai mult cât de puţini sunt în Occident oamenii care cunosc într'adevăr ce se petrece dincolo de Cortina de Fier. A fi deschis ochii MULTORA şi a fi răsturnat judecăţile prefabricate este marele merit al Berlinezilor.

Pentru noi cei care trăim zi de zi în comunitate sufletească cu fraţii noştri din Ţară, revolta dela 17 Iunie nu ne-a mirat. Cel mult ne-a mirat faptul că în loc să isbucnească într'una din ţările în care mulţimile se lasă mai uşor înfierbântate la acţiuni spontane şi violente, în România, în Polonia, în Ungaria, prima revoltă gravă din spatele Cortinei de Fier a isbucnit tocmai în lumea germană, atât de calmă, înţeleaptă şi chibzuită.

Renunţând la o analiza amănunţită a faptelor dela Berlin, se cuvine să căutăm aici învăţămintele pe care le putem scoate din ele pentru întreaga lume din spatele Cortinei de Fier şi în primul rând pentru neamul românese.

După demonstraţia dela Berlin nu-i mai este îngăduit niciunui om cinstit din Occident, niciunui gazetar de bună credinţă, să mai vorbească despre guvernele impuse de Sovietici statelor ocupate ca de guverne naţionale, reprezentând fie şi o fracţiune a opiniei publice. In ciuda afirmaţiilor comuniştilor şi a prietenilor lor acoperiţi, s'a făcut dovada că cea mai nemulţumită clasă socială, cea gata să reacţioneze violent, este tocmai clasa muncitorească în numele căreia impostorii dela Berlin, dela Bucureşti sau dela Varşovia pretind că guvernează. S'a dovedit că exasperarea masselor este împinsă atât de departe încât cel mai neinsemnat incident o poate face să isbucnească în forme haotice.

Ca orice forţă uriaşă, deslănţuirea anarhică a masselor cuprinde într'însa grave primejdii. Dar nu trebue să uităm că „Massele reprezintă o primejdie numai în măsura în care lipseşte o elită".

Comunismul a urmărit şi urmăreşte conştient nu numai distrugerea elitelor cunoscute din toate ţările, dar chiar şi a elitelor potenţiale; însuşi faptul de a te evidenţia, sub orice formă, atrage dusmănia regimului. Nici chiar în cadrul comunismului nu este îngăduită crearea unei elite gânditoare, ci se urmăreşte numai dresarea unei caste de executanţi amorfi.

Niciodată prezenta activă a unei elite nationale nu e mai necesară ca în clipele marilor prefaceri. Revoltele care au isbucnit şi vor mai isbucni, pot însemna un element **negativ** în cadrul marei lupte de aşezare a lumii pe temeiul libertăţii, dacă nu vor fi pornite, stăpânite, îndrumate de o elită conducătoare. Şi tocmai astăzi elitele neamurilor subjugate nu-şi pot îndeplini în întregime misiunea lor.

Cum toate naţiunile lumii sunt, sau trebue să fie, angajate în lupta de eliberare, elitele acestora sunt datoare să fie prezente cu sprijinul lor moral şi cu ajutorul lor tehnic atunci când elita unei naţiuni oprimate întâmpină mari greutăţi în exercitarea rolului său.

Frânturile elitelor naţionale ce vieţuiesc împrăştiate în cadrul neamurilor din spatele Cortinei de Fier trebue să fie puternic susţinute în efortul lor de regrupare; frânturilor lor aflate în afara graniţelor naţionale, trebue să li se dea posibilitatea să reia repede şi intens legăturile cu cei din ţară. **Dacă elitelor naţionale nu li se dau mijloacele tehnice de a-şi reface unitatea şi de a-şi relua rolul de exponenţi ai voinţei masselor şi de îndrumători a lor, uriaşa forţă de revoltă care s'a dovedit prezentă în spiritul tuturor naţiunilor subjugate va fi pierdută pentru potenţialul de luptă al lumii, libere.**

O considerare unitară a problemei, şi o rezolvare a ei pe baza unui şablon comun, fără a ţine seamă de caracterele naţionale specifice a masselor din diferite ţări, ar putea duce la tot atât de grave consecinţe. Numai elitele naţionale pot reprezenta şi dirija massele în conformitate cu caracterul lor naţional. „Massele, înainte de a fi devenit masse, au zăcut în spaţiul biologic şi istoric al unei naţiuni. Ele se desprind din sfera interioară a unui popor şi vin în lume însemnate cu sigiliul său etnic . . . Massele nu pot fi rupte de naţiune, fiindcă ele nu sunt altceva decât naţiunea într'o desfăşurare mai largă de forţe. Massele continuă să rămână şi să acţioneze în istorie ca masse **naţionale**". „Rolul nouei elite este să structureze energiile massei în funcţie de substanţa naţională ce o conţine".

Cât este de greu de realizat legătura activă a elitelor cu massele a dovedit-o tot revolta dela Berlin. Deşi într'acest caz unic revolta masselor se desfăşura direct sub ochii germanilor din Berlinul liber, deşi Cortina de Fier era aici reprezentată numai printr'o linie ideală continuu depăşită, totuşi caracterul haotic al revoltei nu a putut fi cu nimic influenţat de sectorul vestic al Berlinului şi aceasta tocmai pentrucă revolta nu a fost organizată şi nu a avut un centru de conducere.

Sprijinul organizării elitelor naţionale, nu trebue să fie pătat de metoda clasificărilor statistice în tratarea problemelor politice specifice, metodă care a caracterizat primii ani de după ultimul războiu. Dacă lumea Occidentului ar avea astăzi la dispoziţie în lupta împotriva comunismului sutele de mii de ucrainieni, de ruşi, de maghiari, de croaţi, predaţi, spre căsăpire guvernelor comuniste numai pentrucă întrau într'o anumită categorie statistică, lupta popoarelor din Răsărit împotriva comunismului ar fi mult mai uşoară atât pe terenul ideologic cât şi pe cel militar.

Elite naţionale sunt acelea realmente în stare să se facă ascultate de neamurile lor, tocmai pentrucă acestea simt ca le reprezintă idealurile. O elită naţională nu poate fi decretată sau impusă.

Revolta dela Berlin a demonstrat odată mai mult cât de repede se face ruptura între masse şi conducători atunci când o presupusă elită nu reprezinta realmente massa. Guvernul „dictaturii proletariatului" a dovedit că are ca prim duşman însăşi clasa muncitoare.

Dacă răzmeriţa dela Berlin n'ar avea drept rezultat decât faptul de a face să domine în conştiinţa Occidentului câteva din aceste adevăruri şi altele ca acestea şi încă cei ce au fost gata să-şi dea viaţa la Berlin pot fi mândri că, limpezind apele gândurilor voit turburate de prietenii comuniştilor, au servit din plin noua aşezare a lumii pe temeiul libertăţii.

Grigore Manoilescu

Revista Presei

„The New York Times" din Aprilie. Acțiunea celui mai pasionant dintre romanele scriitorului american Anthony Hope, „Prizonierul din Zenda", se petrece în România căreia i s'a dat pitorescul nume literar de Ruritania.

Ruritania e departe de a fi vreodată țara fantastică și fericită pe care și-a imaginat-o autorul. **„Nu e mai puțin adevărat"**, completează ziarul american „The New York Times", că România a avut totuși **„unele calități neobișnuite; ea a avut regalitatea sa care nu s'a comportat întotdeauna admirabil, dar aproape întotdeauna interesant; ea a avut corupția sa nemaipomenită, dar nu iremediabilă."**

După schițarea unor trăsături puțin măgulitoare, inspirat de aventurile și intrigile prinților din „Prizonierul din Zenda", articolul intitulat „Ultimul Ruritan" evocă la moartea ex-regelui Carol câteva momente din viața prințului ruritan, care nu **„s'a comportat absolut niciodată admirabil". „Carol suferea de o slăbiciune romantică care făcea imposibil pentru el să accepte obligațiile regale. Singura sa loialitate a fost pentru Elena Lupescu."**

„Sunt românii mai fericiți astăzi decât erau când curtea din București înflorea într'o atmosferă, în parte gravă, în parte de operetă, și când țăranul român privea regele ca pe versiunea națională a unui părinte? Au românii mai mult de mâncare, decât aveau în acele zile depărtate?".

Evocarea politică a cantității de mâncare obținute e o curioasă metodă de a stabili paralele între două epoci cu structuri sociale fundamental diferite. Inspirația ruritanistă e evidentă mai ales în ecuația dintre standardul de viață și monarh, pe care dealtfel țăranul român l-a conceput întotdeauna ca pe reprezentantul unei instituții și nu ca pe un fetiș.

Oricum, autorul încheie, jumătate filosofic, jumătate fatalistic: **„Atât timp cât conducătorii comuniști exploatează țara, ne îndoim că s'a făcut un singur pas spre mileniul fericirii poporului. Dar Carol e mort, și e probabil că nu va mai fi niciodată alt rege în România. Și până la urmă vor pleca deasemenea și falșii regi".**

„Die Weltwoche" din 2 Mai. Ofensiva anticatolică pe care comuniștii au deslănțuit-o în statele satelite, e motivată de acuzația „că Sfântul Scaun face jocul conducătorilor politici americani". Această acuzație nu e lipsită de o nuanță de ironie, dacă se are în vedere faptul că relațiile de astăzi dintre Statele Unite și Vatican sunt departe de a fi cele mai armonioase. In era Roosvelt raporturile se îmbunătățiseră considerabil și președintele a trimis pe lângă Papa un reprezenant special în persoana ambasadorului Taylor.

După războiu se afirmă chiar din partea cercurilor catolice că o țară necatolică, Statele Unite, a devenit „brațul pământesc al curiei". Dar acest conubium n'a durat mult Truman a fost nevoit sub presiunea confesiunilor protestante să renunțe la numirea unui reprezentant personal pe lângă Papă.

Desigur, atacurile propagandei sovietice contra Vaticanului dovedesc suficient că Moscova îl considera drept una dintre principalele bariere în calea expansiunei ideologiei marxiste. Deocea, reprosurile care se fac în America Vaticanului sunt în realitate expresia unei profunde neînțelegeri. Căci, după ce Statele Unite au socotit la început poziția Vaticanului față de Soviete prea dușmănoasă, acum constată că această poziție a rămas nemodificată și nu s'a adaptat metodelor combative americane îmbrățișate din momentul când s'au rupt toate punțile care le mai lega încă de fostul aliat din trecutul războiu.

Analizând cauzele acestei neînțelegeri, revista elvețiană „Die Weltwoche" precizează că **„deși pericolul comunist e la fel de urgisit de Vatican și de America, totuși lupta se duce pe planuri deosebite. Sfântul Scaun se ridică împotriva temeliilor ideologiei Cremlinului, dar, pentrucă biserica a luptat întotdeauna împotriva celor ce au încercat să-i ia libertatea, ea nu poate fi bănuită de simpatie pentru comunism."**

CRONICA

Tactica sovietica

In timpul războiului, Stalin a reușit să pozeze în fața președintelui Roosvelt ca un înțelept moderator al extremismului celorlalți membri din biroul politic. Sfătuit de Alger Hiss, Roosvelt și-a însușit această fabulă ad literam, orientând politica externă americană în consecință. „Trebuie", spunea el, „să dăm lui Stalin mijloacele necesare, ca să poată înfrunta partizanii revoluției mondiale". După moartea lui Stalin energumenii de ieri se străduesc însa să apară, dimpotrivă, relativ naționali și concilianți. Fără să cedeze nimic în fond, și-au mobilizat întreg aparatul propagandistic, ca să întrețină în opinia publică din Vest speranța unor concesiuni ulterioare.

Analizand ultima evoluție a politicei sovietice comentatorul american Walter Lippmann se întreabă în ce măsură noul curs indică o schimbare tactică, sau una strategică. Răspunsul său e că orice evoluție posibilă nu poate să fie considerată decât tactică, câtă vreme frontiera militară dintre orbita comunistă și lumea liberă rămâne neschimbată.

Singura problemă pentru rezolvarea căreia Rușii ar putea fi tentați să facă concesii e aceea a realizării unității germane. Incheerea tratatului de pace cu Germania ar sili puterile aliate să-și retragă trupele de ocupație. Germanii ar putea să se orienteze spre noile posibilități oferite de realizarea unității naționale. Intreaga strategie a apărării atlantice ar trebui deci revizuită.

Dificultățile pe care alianța occidentală le-ar întâmpina după încheerea precipitată a unui tratat cu Germania n'ar fi însă mai puțin grave pentru Rusia. Sfârșitul dominației comuniste în Germania răsăriteană ar însemna abandonarea poziției sovietice în Europa centrală. Moscova ar fi silită în acelaș timp să renunțe la insistența cu care a repetat până acum că linia Oder-Neisse dintre Germania si Polonia e „frontieră de pace" inviolabilă, pentrucă niciun guvern german liber nu va accepta să recunoască ca definitivă pierderea teritorilor din răsărit.

Si mai puține șanse are încheerea tratatului de pace cu Austria. Incetarea ocupației sovietice în această regiune ar antrena automat clătinarea poziției avansate din Cehoslovacia, iar semnarea tratatului austriac ar implica juridic retragerea trupelor rusești din România și Ungaria. Asupra atitudinei sovietice în această chestiune nu mai e nicio îndoială, după ce Cremlinul a refuzat să accepte propunerea britanică de a se convoca o nouă conferință a locțiitorilor miniștrilor de externe.

Dacă țelurile politicei externe sovietice nu s'au schimbat și nici nu se pot schimba noua tactică aplicată în relațiile diplomatice cu Vestul nu urmărește decât câștigarea timpului necesar industrializării Siberiei si Chinei, pentru a se putea duce un războiu de durată dincolo de Urali. In afară de aceasta, Rușii ezită să se angajeze în războiu, înainte de a avea o rezervă suficientă de bombe atomice și cu hidrogen. Intr'un articol apărut în „New York Herald Tribune", frații Alsop rezumă un raport al experților americani numiți pentru studierea așa zisului proiect Lincoln. Aceștia socotesc că momentan Rusia ar putea să producă distrugerea centrelor urbane americane, totuși à la longue ar fi pierdută. In doi ani însă, declară solemn aceiași experți, Sovietele vor dispune de posibilități atomice suficiente ca să paralizeze Statele Unite.

Semnificativ în această privință e un articol apărut în organul armatei rușii din Germania, „Tägliche Rundschau": „Lenin a dat un exemplu clasic de felul cum trebuie adaptată tactica marxistă", afirmă articolul. „El a dovedit că amânări și eschivări sunt adeseori necesare, dacă adversarul dispune de forțe superioare. Atunci e nevoie să te retragi temporar, ca să aduni puteri noi. Numai așa va fi posibil să te prepari pentru un nou atac și să stabilești bazele pentru victoria finală". E de presupus că actualii conducători din Cremlin au studiat temeinic scrierile lui Lenin.

Reactiunea Americei

In prima fază a ultimei ofensive de pace sovietice, cercurile oficiale din America s'au mărginit să dea asigurări că nu s'a schimbat nimic în atitudinea Moscovei.

Impactul propagandei comuniste asupra emotivității opiniei publice din Vest a fost însă mult mai puternic decât era de așteptat. In Franța, majoritatea oamenilor politici au văzut în noua ofertă sovietică o alternativă carz ar face inutilă ratificarea tratatului de apărare europeana. In Anglia, șeful opoziției laburiste, Clement Attle, a reprosat americanilor că sabotează încheerea armistițiului în Corea. In Germania, după ce a fost înlăturată, cu mijloace destul de penibile, rezistența consililiului federal, nesiguranța ce domnește asupra intențiilor sovietice ar fi putut decide rezultatul alegerilor din toamnă împotriva politicei de integrare europeană a cancelarului Adenauer. In America, devalorizările înregistrate la bursa din New York au întrecut numai într'o săptămână câteva miliarde de dolari. Dar nu numai micii acționari cu intrat în panică. Revista „Newsweck" a întreprins o anchetă printre marii oameni de afaceri, și din toate răspunsurile primite se desprinde teama unei inevitabile depresiuni, în cazul când actualul program de înarmare ar fi brusc întrerupt.

După câtăva vreme s'a recunoscut la Washington că s'a abuzat de dreptul de tăcere și inacțiune. Contraofensiva a deschis-o presedintele Eisenhower cu un masiv discurs ținut în fața asociațiilor editorilor de ziare americani. Timp de o luna, speach maker-ii dela Casa Albă au lucrat, după indicațiile președintelui și ministrului de externe, douăzeci de variante ale mesagiului pe care presa americană l-a caracterizat ca pe un adevărat „Bill of rights" al Statelor Unite.

Tonul generos și oferta finală a unei Point Four amplificat au contribuit să fi considerat moderat un text, care cerea Uniunii Sovietice toate concesiunile și nu-i promitea în schimb nici una. Dacă Sovietele vor să dovedească că doresc pacea, trebuie să adere la următoarele acțiuni concrete:

In Corea: încheerea unui armistițiu și inițierea imediată de discuții care să ducă la ținerea de alegeri libere într'o Coree unită.

In Germania: garantarea unei Germanii libere și unite, cu un guvern bazat pe alegeri libere și secrete.

In Austria: rapidă încheere a unui tratat care să libereze Austria de exploatarea economica și ocupație militară.

In țările satelite: să se permită acestor națiuni să-și aleagă în libertate forma lor de guvernare.

In formularea lor reținută, cererile de mai sus sunt ultimative. In răspunsul dat, Cremlinul a evitat să înăbușească cu imprecațiile obișnuite seducatoarea melodie a păcii, dar n'a putut ocoli orice luare de poziție. In privința Germaniei, acordurile dela Potsdam rămân piatra unghiulară a politicei ruseți; invitația de a participa la noi discuții pentru încheerea tratatului de pace cu Austria a fost refuzată; „imixtiune în afacerile interne ale statelor satelite din partea puterilor aliate nu se va putea produce niciodata fără războiu.

Discursul președintelui Eisenhower a fost numai preludiul unei adevărate avalanșe de discursuri si declarații ale personalităților influente din viața politică americană, care prin fermitatea și precizinea lor au produs consternare în Anglia și Franța. Senatorul Short, președintele comisiunii militare a Senatului a cerut să se adreseze un ultimatum Rusiei, acceptându-se astfel riscul unui răs-

E X T E R N A

boiu imediat. Senatorul Knowland a propus ca America să renunțe, la alianța cu țările europeene, dacă acestea continua să se opună unei acțiuni energice. In fine, senatorul Taft, conducătorul majorității republicane din Senat, a pledat într'o remarcabilă cuvântare, pentru libertatea totală de acțiune a Americei în Corea și Extremul Orient și ignorarea obiecțiunilor Angliei si Franței. „Marea Britanie și Franța" a spus senatorul Taft, „sunt gata oricând să abandoneze Polonia, Cehoslovacia, Ungaria și România, lăsându-le la discreția Sovietelor, dacă obțin în schimb promisiuni frumoase și libertatea de a face comerț."

Un puternic ecou a avut în lume oferta făcută de președintele Eisenhower de a iniția un nou plan de ajutor economic american. Magia cifrelor e o caracteristică a civilizației industriale. Si cine n'a fost impresionat să afle că numai prețul unui bombardier de mare rază de acțiune ar acoperi costul respectiv a două sute de locuințe, a două centrale electrice, sau a o sută de kilometri de șosea betonată? Dar e fals să-și imagineze cineva că mișcarea comunistă e în primul rând a reacțiune contra mizeriei și că ajutorul economic e un mijloc de a o neutraliza. Origina comunismului e politica și politice sunt mijloacele și scopurile sale. Strategia ofensivă a luptei de eliberare trebuie să recunoască primatul politic.

Atitudinea Angliei

De mai mulți ani, orice desbatere de politică externa în Camera Comunelor s'a desfășurat în fond sub semnul unor hotăriri luate deja la Washington. Cauza disonanței era în primul rând slăbiciunea militară, economică și politică a Marei Britanii. La acest handicap s'a mai adăugat și lipsa de experiența politică pe plan extern a laburiștilor, care au guvernat în primii șase ani după războiu.

Când a venit Churchill la cârmă, majoritatea poporului englez a sperat într'o schimbare care să redea imperiului inițiativa si politica independetă de altă dată. După o așteptare zădarnică de mai bine de un an și jumătate speranțele s'au împlinit. Acesta a secretul aprobării entuziaste pe care discursul istoric al lui Winston Churchill a găsit-o în întreaga opinie britanică. Churchill a vorbit pentru Anglia, și anume pentru o Anglie, care deși obosită și sângerând încă depe urma pierderilor din ultimele decenii, e hotărâtă totuși să nu renunțe la poziția sa mondială.

Campionul de totdeauna al luptei antibolșevice și omul politic care, prin faimosul discurs dela Fulton, a atras primul atenția vestului asupra perfidiei fostului aliat sovietic, s'a declarat de astă dată gata să ajungă la un compromis cu Moscova și să sprijine, eventual, primirea Chinei comuniste în UNO, după încheerea armistițiului din Coreea. Avocatul de ieri al federației europene a lansat acum idea unui nou Locarno, în cadrul căruia puterile concurente n'ar mai fi Franța și Germania, ci Germania și Rusia, dar arbitrajul ar continua să-l exercite, după cea mai pură tradiție a echilibrului european, Marea Britanie.

E în aceste propuneri ale premierului britanic intenția unei răsbunări tardive pentru toate greutățile pe care i le-au făcut americanii, când el voia să împiedice din timp cresterea amenințării imperialismului sovietic? Ș'a revanșat contra președintelui Eisenhower, care s'a opus planului unei debarcări în Balcani, sau contra diplomației americane pentru cauza comună făcută cu Rușii la Teheran și Yalta?

Speculații de felul acesta a unor publicații americane nu merită sa fie remarcate decât pentru savoarea lor anecdotică. Politica preconizată acum de Churchill e politica care convine cel mai bine intereselor momentane ale Angliei. Fascinanta personalitate a bătrânului om de stat a capitulat ideologic în fața solidarității tradiției instituțiilor politice britanice. Pentrucă un al treilea războiu mondial ar avea pentru Anglia urmări catastrofale, se caută găsirea unui modus vivendi cu Rusia. Intr'un imperiu, care de sute de ani stă neclintit într'o lume în continuă prefacere, s'a desvoltat un fel de conștiință a relativității oricărei egemonii. Cum s'au prăbușit imperiile lui Napoleon și Hitler, va dispare până la urmă și pericolul dominației bolșevice.

Această conceptie e cauza principală a diferențelor existente între Anglia și America în privința atitudinei de adoptat față de Soviete. Englezii au acționat întotdeauna în politica externă, bazându-se pe un sistem oportunistic și pragmatic. Firește, această metodă a fost mereu alimentată de convingerea sublimă a cetățeanului britanic că ce e util pentru el și pentru Anglia, e bun pentru oricine și toate țările. Sistemul american, dimpotriva se bazează pe ceeace George Kennan a denunțat ca „principii legalistice si morale". In cazul Rusiei, Americanii, care sunt partizanii „capitulării necondiționate" și ai „victoriei totale" văd mai mult decât necesitatea reprimării expanziunii imperialiste a unei mari puteri. Influența crescândă a campaniei pentru epurarea comuniștilor, dusă de senatorul Mac Carthy cu metode puțin obișnuite într'o democrație, indică caracterul quasi religios al luptei antibolșevice în opinia publică americană. Spiritul de cruciadă e incompatibil însa cu acceptarea unei soluții de compromis.

Sfarsitul unui partid

In 18 Iunie 1940, generalul Charles de Gaulle a emoționat poporul francez, învins și dezorientat, anunțându-i la radio Londra că „Franța a pierdut o bătălie, dar nu a pierdut războiul". Luna trecută a admis că o altă bătălie a fost pierdută — anume aceea pe care de ani de zile a dat-o pentru realizarea unității națiunii și stabilirea unui stat puternic sub conducerea sa.

„Națiunea, în lipsa unei conducerii, recade în vechile diviziuni. Acestea o înjosesc și o paralizează... Dezastrul din 1940 a fost consecința acestei neputințe politice... Efortul pe care l-am depus dela războiu încoace, pentru ca patria noastră să-și găsească unitatea sa n'a reușit... Lumea care asistă la trista paradă a iarmorocului nostru politic o știe... Francezii o simt... Faptele o dovedesc: drama bugetară, marasmul economic, injustițiile sociale, turburări în Africa de Nord, reverse în Indochina, letargia națiunii, confuzia guvernamentală..."

Criza prin care trece Franța nu e o criza a democrației. Toate insuccesele se datoresc mizerabilei funcționari a sistemului parlamentar specific francez. Nu se poate prevedea o ieșire din impas, fără să se restrângă în volum competența legislativă a parlamentului și fără să se întărească stabilitatea și autoritatea puterii executive.

Speranțele născute după eliberare au fost repede spulberate. „Revoluției prin lege" a urmat rapid o perioadă de „restaurare." Oamenii celei de a patra republici s'au întors la „republica camarazilor" care i-au costat înfrângerea din 1940. Răspunsul la acest regres a fost întemeerea mișcării „Rassemblement du peuple francais".

Alegerile din 1947 au însemnat pentru generalul de Gaulle și cei care-l urmau un triumf și certitudinea realizării apropiate a țelurilor pentru care luptau. Visul lor era reînoirea morală a Franței, întărirea executivului, consolidarea imperiului, simplificarea sistemului fiscal și combaterea comunismului pe propriu-i teren — cu propria-i energie și reforme sociale de avangardă. Dar dintr'o mișcare, RPF-ul s'a transformat curând într'un partid politic în plus, care în loc să se sprijine pe un program, se sprijinea pe un om.

Antrenat într'o opoziție sterilă împotriva coaliților guvernamentale și paralizat în posibilitățile de manevră de exclusivismul ge-

(urmarea în pag. 10)

Revista Presei

deauna pentru pace, nu o atacă material. America luptă cu toate mijloacele contra urmărilor politice ale acestei ideologii. Țelul final pare analog pe ambele cărți; în realitate comportă însă deosebiri esențiale".

„The Review of Politics", Vol. XV 1953. Marea majoritate a lumii este afectată în oarecare măsură de mișcările totalitare de masă ale timpului nostru.

Recenzând cartea „Originile Totalitarismului" de Hannah Arendt, profesorul Eric Voeglin analizează implicațiile ideii directoare a cărții, după care aspectul instituțional din procesul totalitarismului este desintegrarea comunităților naționale și transformarea lor în agregate **„de ființe umane superflue".**

Tratamentul mișcărilor totalitare după situațiile și prefacerile sociale, presupune marcarea cauzalității istorice ca un fel de cură a fatalității. Dar totalitarismul bolșevic nu poate fi delimitat numai la prăbușirea instituțională a societăților naționale și apariția de **„masse sociale superfluee"**, ci motivarea sa trebuie găsită mai curând în maladia spirituală, care a provocat deopotrivă și dezagregarea instituțiilor tradiționale.

O altă formulare pe care autorul o pune în lumină e realitatea că **„ideologiile totalitare nu urmăresc numai transformarea lumii exterioare, sau transmutația revoluționară a societății, ci și transformarea naturei umane însăși".** Totalitarismul marxist nu urmărește numai remedierea relelor sociale prin schimbarea structurei industriale, ci aspiră să creeze un milenium în sens escatologic, modificând natura omului. Credința creștină în perefecțiunea transcendentală prin grația lui Dumnezeu a fost convertită — și pervertită — în ideia perfecțiunii imanente printr'un act omenesc.

Acest adevăr **„nu poate fi construit numai ca o concesie facută atrocităților comuniste"** e părerea profesorului Voeglin. **„Dimpotriva, el reflectă o atitudine progresistă și pragmatică, care e și tipic liberală. Această atitudine indică cât de mult au în comun liberaliștii cu totalitariștii. Imanentismul esențial care-i unește lasă în umbră etosul care-i separă. Adevărata linie de demarcație în criza contemporană nu separă liberaliștii de totalitariști; ea imparte în două lumi transcedentaliștii, religioși și filosofi, pe de o parte, sectariștii imanentiști, totalitari și liberali, pe de alta parte".**

„Newsweek" din 3 Mai. **„Când a venit la putere administrația republicană, convingerea generală era că Mac Carthy trebuie să fie neutralizat în primele șase luni, sau altminteri va fi prea târziu. Patru din aceste luni au trecut și senatorul din Wisconsin e mai puternic ca niciodată".**

Săptămânalul „Newsweek" încearcă în numărul de față să găsească explicația uriașului succes de opinie al acestei personalități atât de controversate.

Vâlva în jurul activităților senatorului Mac Carthy a început acum trei ani la un banchet. Neștiind despre ce să vorbească, i s'a sugerat să semnaleze pericolele comunismului în interiorul Statelor Unite. Fiind complet străin de teoriile și actele comuniștilor, s'a adresat la cunoscuți care i-au pus la dispoziție datele necesare. Revelațiile primului discurs, în care au fost denunțați funcționarii filo-comuniști din State Departament, au pus bazele triumfului de atunci încoace al lui Mac Carthy.

Care sunt cauzele imensului succes repurtat de campionul anticomunist din Senat? Mulți oamenii politici și parte din presa americana îl acuză că e un demagog fără scrupule. Autorul portretului crede altceva: **„Mc Carthy e un luptător. Îi place să dea lupta chiar când știe dinainte că o va pierde. Pentru admiratorii săi, Mc Carthy e un erou care a salvat națiunea de comunism".**

Cei mai fervenți critici ai lui Mc Carthy îi reprosează că a distrus reputațiile a sute de funcționari guvernamentali și că a creeat o

(urmarea în pag. 10)

ŞTIRI din ŢARA

Noi condamnări la moarte

Tribunalul militar din Bucureşti a judecat în zilele 15-17 Junie ac. „un grup de teroriştI", acuzaţi că au aruncat în aer magazinul Textila din Bucureşti în noaptea de 31 Ianuarie 1953. Prin sentinţa dată au fost condamnaţi:

Beceanu Gavrilă, la moarte.

Paşalău Gheorghe, la moarte.

Cristoff Gheorghe, la moarte.

Boutnmy Decatzmann Vladimir, la muncă silnică pe viaţă.

Dombrowski Nini, la 25 ani muncă silnică.

Neamtu Tudora, la 15 ani muncă silnică.

Adamescu Elena, la 5 ani temniţă grea.

Condamnaţii la moarte au fost executaţi în ziua de 16 Julie ac.

Intârzieri în transport

Direcţia Transporturilor, din Centrala Cooperativelor Capitalei este acuzată „de birocratism până în măduva oaselor" şi de incurie în întreţinerea parcului de maşini pe care-l are la dispoziţie. Transporturile suferă pentrucă multe maşini deşi cu stricăciuni uşoare sunt ţinute luni de zile pe butuci. Astfel un camion al cărei bară de direcţie putea fi reparată în cel mult o oră a trebuit să-şi aştepte rândul timp de două săptămâni ca să poată fi reparat.

Mort la Aiud

In luna Aprilie 1953 a murit în închisoarea Aiud, Pârvu Nicolae, condamnat la muncă silnică, pe viaţă în 1941. A fost manipulant de tramvai şi şeful organizaţiei muncitoreşti legionare dela STB în 1940.

Preferinţă în serviciul militar

A fi soldat în RPR este un privilegiu rezervat numai fiilor de muncitori şi ţărani săraci sau mijlocaşi. Fii de chiaburi deşi sunt recrutaţi împreuna cu ceilalţi pentru serviciul militar, după o scurtă perioadă de instrucţie sunt constituiţi în plutoane de muncă şi trimişi pe diversele şantiere din ţară: canal Dunărea-Marea Neagră, Bicaz, Podul de peste Dunăre, canalul Bucureşti-Argeş.

Pelerine de ploaie

O pelerină de ploaie confecţionată din doc cauciucat costă 330 de lei. Directorul fabricei Banloc din Ploeşti s'a gândit să vină în ajutorul muncitorilor sondori şi să le ofere pelerine pe un pret mult mai scăzut, numai 75 de lei. Deaceea a adunat din curtea fabricei toţi sacii de ambalat cauciuc şi i-a trimis la cooperativa de confecţie să fie transformaţi în pelerine muncitoreşti. Când pelerinele au fost gata şi distribuite muncitorilor s'a constatat că semănau cu un costum de scafandru şi că pentru îmbracarea lor era nevoie de un procedeu special. „Unul trebuie să ţină şi doi să-ţi ajute să-l tragi pe tine. Incât priveşte că ar fi impermeabile...". Ironia aparţine Scânteii.

Locuinţe pentru muncitori:

Regimul comunist din ţară nu scapă nicio ocazie de a înfăţişa cât de mult s'a realizat în domeniul construcţiei de locuinţe pentru muncitori. Revistele şi buletinele de propagandă ilustrată tipărite pentru străinătate arată muncitori surâzători în locuinţele lor spaţioase, dotate cu tot confortul şi elegant mobilate.

Dar un corespondent al gazetelor reperiste îndrăsneşte să desmintă cinic acest basm. Cu ocazia unei vizite făcute de curând la locuinţele noi ale muncitorilor din Valea Jiului el a putut constata: planul de construcţie prost executat. Camerile mici, tip cutie de chibrituri. Ferestrele şi uşile defectuos aşezate, astfel încât nu permit aranjarea mobilelor şi folosirea justă a spaţiului. In unele locuinţe maşina de gătit este astfel aşezată, încât uşa bucătăriei nu se poate deschide.

In gospodăriile agricole

Birocratism agricol: *In gospodăriile agricole de stat: Marsa, Dudu şi Albu, planul nu se realizează, iar produsele predate sunt de proastă calitate inferioară. Insămânţul la legume s'a făcut cu mare întârziere, în teren nepregătit, iar semintele folosite au fost de proastă calitate. Datorită acestui fapt s'a compromis cultura de cartofi pe o suprafaţă de 28 ha. In concluzie, birocratismul de stat, extins cu toată energia de regimul comunist şi în producţie, se dovedeşte încă odată, falimentar. Cât de mare trebuie să fie dezastrul, dacă critica comunistă este silită să-l dea publicităţii.*

Entuziasm

Intr'un discurs ţinut la congresul fruntaşilor din gospodăriile agricole colective, Gheorghiu-Dej a spuns că în ultimul an au intrat în aceste gospodării un număr de peste 44.000 ţărani muncitori. Că alţi peste 42.000 au făcut în cursul acestui an, cereri de intrare. Pentru a stabili măsura acestui entuziasm, este suficient să citim din statutul de funcţionare al acestor gospodării: art. 30 prevede: pentru lipsa nemotivată dela lucru, următoarele sancţiuni: amenzi până 5 zile-muncă, trecerea la o muncă inferioară, înlăturarea provizorie dela muncă. Pentru abateri repetate se prevede excluderea din gospodăria colectivă, ceeace înseamnă trimiterea într'unul din lagărele de muncă pentru exterminare.

Protecţia muncii

Norme de protecţie a muncii: *In anul 1951, s'a dus o intensă acţiune pentru răspândirea normelor de protecţie a muncii. Numai în industria siderurgică s'au tipărit peste 44.000 de exemplare şi s'au împărţit gratuit la muncitori. Peste 20.000 de afişe, în 40 de modele, au fost afişate în întreprinderi şi la locurile de muncă. Peste 1.500 de conferinţe s'au ocupat cu acest subiect. Dar... se înregistrează încă mari lipsuri în protecţia muncii din cauza proastei calităţi a materialelor de protecţie, pe care le furnizează ministerul industriei uşoare. Astfel cismele de cauciuc nu rezistă decât câteva săptămâni. Palmarele de protecţie confecţionate din piele de porc sunt şi ele de o calitate foarte proastă.*

Belşug:

Alimentele distribuite pe cartelă sunt total insuficiente. Totuşi populaţia are posibilitatea să se aprovizioneze oficial dela magazinele de stat, unde se găsesc alimente cu preţuri mult mai ridicate (de ex. pe cartelă, zahărul costa 7 lei, iar fără cartelă, 12 lei). Fie pe negru. In special carnea, care pe cartelă se distribui foarte rar şi este de calitate proastă, se negociază pe scară întinsă pe negru, deşi riscurile sunt foarte mari, dar sunt puţini cei care îşi pot permite să plătească preţurile cerute. Un ou costă 2 lei. Untul se găseşte foarte rar în Bucuresti. In provincie deloc. Untura este tot aşa de rară ca şi carnea.

Un marinar coborât depe vas în Galaţi s'a dus să facă un chef la restaurantul de stat 23 August (trebuie menţionat că în fiecare oraş mare există un restaurant 23 August, care deobiceiu e cel mai scump) Nota de plată l-a costat 500 de lei. A doua zi, întors pe vas, s'a pomenit chemat la Securitatea Portului. Aci a fost interogat amănunţit unde şi-a petrecut noaptea, cât a cheltuit şi de unde are banii. Omul a răspuns cinstit: 500 de lei pe care i-a strâns din economii. „Ai avut noroc că ai spus adevărul", i-a răspuns omul Securităţii, scoţând din sertar duplicatul notei de plată a restaurantului unde chefuise. După aceea funcţionarul l-a făcut atent că o a doua justificare a cheltuielilor „cu economii n'o să-i mai meargă.

Populaţia României în 1960

Conform recensământului din 1948, populaţia României ar fi fost de 16.000.000 locuitori. Institutul de statistică, analizând ritmul de creştere al populaţiei româneşti, pe baza datelor din 1944 şi până azi, ajunge la concluzia că populaţia probabilă a României în 1960 va atinge cifra de 18-18.500.000 locuitori.

O creştere vertiginoasă este realizată mai ales în ce priveşte populaţia oraşelor. Astfel la începutul anului 1953, populaţia oraşelor a atins cifra de 5.500.000, faţă de 3.800.000, cât era în 1948. Se fac previziuni că în 1960, populaţia oraşelor şi centrelor industriale va atinge o cifră de peste 7.00.000.

Nu se spune încă ce procent va prezenta până în 1960, populaţia adusă din ţinuturile ruseşti şi colonizată în diversele regiuni româneşti.

La Borsec

Viligiatură reperisită: *Scânteia este scandalizată că o serie de oameni ai muncii veniţi la odihnă în luna Mai în staţiunea Borsec, au fost repartizaţi în vile neterminate, fără lumină şi fără sobe, deşi timpul era încă friguros Băile şi isvoarele minerale erau închise, cu toate că mulţi oameni erau veniţi special pentru tratament medical. Şi totuşi toată presa comunistă din ţară se străduieşte să înfăţişeze cu lux de amănunte câtă grije depune regimul pentru sănătatea „oamenilor muncii".*

Un mic calcul:

La restaurantele de clasa III se serveşte numai un menu, compus aproape regulat din: o supă de fasole, o tocană sau o mâncare de fasole cu carne de vacă şi 2 felii de pâine neagră. Menu-ul costă 7 lei. Salariul unui muncitor necalificat este de 250-300 lunar. Mâncând o singură masă pe zi, masa îl costă 210 lei pe lună. Raportând la cifra mai ridicată de 300 lei, înseamnă că-i mai rămân lunar câte 90 lei pentru chirie, curent electric, încălzit, îmbrăcăminte, etc. Şi asta dacă mănâncă odată pe zi . . .

Care este adevărul?

Cu ocazia festivalului mondial al tineretului ţinut recent la Bucureşti, gazetele R. P. R.-iste au publicat numeroase fotografii ale pieţelor bucureştene, unde zarzavaturile şi legumele proaspete se răsfătau în grămezi de belşug. Este însă sigur că acest lucru s'a întâmplat numai cu ocazia festivalului, căci iată ce scria presa R. P. R.-stă, în rubrica criticii, numai cu câteva săptămâni înainte: proastă organizare şi planificare a mijloacelor de transport face ca importante cantităţi de legume şi zarzavaturi să nu fie ridicate la timp. Din această cauză, ele ajung pe pieţele Bucureştiului depreciate sau veştede. Importante cantităţi s'au stricat.

Intreceri socialiste?

In şantierul Sovrom-Orşova vasele Miron Costin şi Craiova se află de mai bine de 3 luni (în mijlocul sezonului de lucru) în reparaţie. Iniţial erau prevăzute reparaţiile normale ce în fiecare an trebuiesc executate la vasele fluviale. Rezultatul controlului a fost surprinzător: „reparaţii capitale şi mai ales îndreptarea diferitelor reparaţii recente", obligă pe conducătorii comunişti să recunoască — practic de astă dată — incapacitatea lor în întocmirea „programului", „cotei" şi supraîncărcarea lui pentru atingerea „producţiei".

Tot incapacităţii lor şi „economisirii materialelor" se datoreşte şi faptul că vasul Nicolae Beloianis — nou construit în şantierele fluviale RPR — care a fost gata acum o lună, numai după 3 zile de „producţie" s'a defectat şi a fost adus din nou în şantier pentru „reparaţii importante" în „contul garanţiei".

Şi totul numai după 3 zile de „producţie"!

Depozite în biserici

Unele biserici din Dobrogea de nord (Tulcea şi Babadag) sunt folosite de ruşi ca să depoziteze în ele material de războiu. Aceste biserici sunt bine întreţinute la exterior, ba chiar au fost frumos tencuite şi zugrăvite. Sunt însă discret păzite şi publicul n'are acces în ele.

Fabricate românești

In jurul zilei de 1 Mai industria din România a scos o lungă serie de fabricate realizate pentru prima oară în țară. In frunte au stat prototipurile autocamioanelor grele de 15 tone, ale aceluiași tip de camion cu macara proprie de 10 tone și a variantei sale cu remorcă capabilă să transporte până la 50 de tone. Aceste camioane au fost realizate de un grup de ingineri români în uzinele foste Malaxa. Pe unul din aceste camioane a defilat la 10 Mai un urias transformator electric fabricat la Craiova; pe altul un escavator pe șenile. In atelierele metalurgice dela Câmpulung s'au fabricat primele motociclete iar în uzinele din Sibiu și Mediaș se construesc biciclete. Tot uzinele Malaxa au livrat Ungariei o fabrică de ciment completă cu cuptoare rotative de 86 m. lungime și 6 m. diametru. S'au fabricat deasemenea în România locomotive-tender forestiere, gatere pentru fabricile de cherestea și numeroase mașini unelte între care un strung carusel cu deschidere de 6 metri și strunguri metalice de toate tipurile.

In măsura în care toate aceste realizări sunt datorite priceperii inginerilor români și hărniciei lucrătorilor români, ele nu pot decât să ne bucure. Când știim însă cu cât amar și chin sunt plătite toate aceste realizări tehnice, când stim că fiecare presă de mașină costă un suflet de om, nu ne mai putem bucura.

Și oare, într'o Românie liberă, nu s'ar fi ajuns tot la asemenea realizări tehnice sau poate chiar și mai mari?

COMENTARII

Bucureștiul se sulemenește

La 25 Iulie s'a deschis la București „Congresul Mondial al Tineretului" — bineînțeles, congresul tineretului comunist și comunizant. Intre 2 și 16 August a avut loc, în continuare, „Festivalul Mondial al Tineretului și Studenților pentru Pace și Prietenie.")'

Cum oaspeții trebue să fie convinși de fericirea poporului român și de binefacerile regimului comunist, de luni de zile s'a lucrat la ascunderea lipsurilor de tot felul. Fațadele caselor de străzile unde au trecut cortegiile au fost însfârsit văruite după zece ani de delăsare. Bineînțeles, numai fațadele. Pavajele găurite, reparate. Hotelurile și internatele unde au fost găzduiți oaspeții, curățite și rufăria înoită. Prin „muncă voluntară" — adică obligatorie și neplătită a 86.000 de tineri din București, s'a construit pe terenul unei foste cărămidării un mare stadion sportiv, care — bineînțeles — poartă numele blagoslovitei zile de „23 August".

Totul în grabă, totul provizoriu, totul potemkinist. Totul destinat numai să însele, nu pe cei care au participat la congres, ci tineretul din țările lor, cărora aceștia le vor putea povesti fără să mintă prea mult cum au văzut în Bucureștiul comunist numai lucruri bune și frumoase.

Pe noi ne doare să știim că Bucureștiul sulemenit a servit ca mijloc de înșelare a tineretului lumii asupra realităților comuniste și nu ne vom bucura decât în ziua când un tineret într'adevăr liber, din lumea întreagă va veni să vadă cât de repede și-a vindecat România rănile lăsate de stăpânirea comunistă.

Femeile scăpaseră până acum . . .

Caracteristic pentru lumea comunistă din R. P. R. este mulțimea organizațiilor de tot felul care se nasc peste noapte, se lansează cu multă reclamă în gazete și mor peste câteva luni înomolite în comitete și comisii inactive. Rezistența pasivă a populației față de toate aceste inițiative este atât de mare, încât comuniștii se simt obligați să le reînoiască continuu, căutând să cuprindă în sânul lor noui categorii.

Până acum femeile scăpaseră de mulțimea acestor inițiative. Exista U. F. D. R. (Uniunea Femeilor Democrate Române), dar aceasta cuprindea numai pe activistele partidului. Femeia gospodină, mama de familie, nu era obligată să participe la manifestările comuniste, un era „încadrată". De vreo două luni, se alcătuiesc în toate colțurile țării, și deocamdată mai ales la orașe, așa zise „adunări a delegatelor". O asemenea adunare cuprinde până la o sută de delegate care reprezintă cam o mie de femei din cartierul sau satul respectiv. Rostul adunării este să mobilizeze masse cât mai largi de femei în sprijinul diferitelor acțiuni și inițiative ale sfaturilor populare, care înlocuesc astăzi consiliile comunale, judetene, etc. Adunarile delegatelor sunt conduse și îndrumate direct de sfaturile populare prin comisii de femei constituite pe lângă toate sfaturile populare regionale, raionale, orășenești și comunale.

In aparență, rostul acestor „adunări a delegatelor" este să organizeze „critica de jos" a gospodinelor față de activitatea sfaturilor populare. In realitate, se urmărește imixtiunea tot mai adâncă a partidului comunist în viața de familie și cucerirea pe această cale a ultimei celule sociale care mai păstrează încă vie tradiția națională.

Cultura românească

E greu de imaginat un aspect mai descurajant și mai umilitor decât acel al revistelor care reprezintă cultura românească în R. P. R. Incepând cu „Contemporanul" care se intitulează „Săptămanal politic-social-cultural" și continuând cu „Viața Românească" care e „Revista Uniunii Scritorilor din R. P. R.", cu „Probleme Economice", cu „Știință și Cultură", „Ortodoxia", „Studii Teologice", etc. nu întâlnim pretutindeni decât semnele sclaviei intelectuale și a lipsei libertății scrisului.

Cam jumătate din articole sunt traduceri din rușește sau reproducerea discursurilor lui Gheorghiu Dej și a telegramelor anoste schimbate cu marimile sovietice. Chiar articolele așazise originale, nu sunt în majoritatea lor decât o împletitură de citate din Lenin, Stalin, Gheorghiu Dej și Chișinevschi, aruncate cu rost și fără rost, într'un text în care la fiecare rând străbate grija de a nu spune cumva un lucru neplăcut stăpânirii. Numele lui Stalin nu poate fi scris fără calificativul „genial"; Rusia nu poate fi pomenită fără să se spună „eliberatoarea noastră"; un om de știință rus nu poate fi numit fără să se adauge că „știință sovietică e cea mai înaintată din lume".

Lichelismul merge atât de departe încât într'un articol din „Ortodoxia", preotul Petre Rezus, rectorul Institutului Teologic din București, citează numai pe Lenin, Stalin, Frantev, Gheorghiu Dej, Pavlov, Leontiev și alții „ejusdem farinae", fără să pomenească un singur autor creștin. Când la sfârșitul unor asemenea articole înjositoare pentru demnitatea omenească vezi un nume pe care altădată te socoteai dator să-l stimezi, nu știi dacă să te revolți sau să-l plângi pe nenorocitul autor.

MICI BUCURII

De când, în 1950, am fost invitat să iau parte la săpăturile arheologice ce au luat o așa de mare amploare în toată Sicilia, rare ori mi-a fost dat să găsesc un fir de legătură între obiectele pe care am avut fericirea să le pun în lumină aici și cele pe care le-am găsit în anii mei de pregătire arheologică în Țară. Nu pot să uit primul contact cu săpăturile arheologice din Siracusa; greutatea de, a vorbi în dialectul sicilian, greutatea de a dirija o massă de 100 de lucrători pe un șantier arheologic a fost complet compleșită de bucuria punerei în lumină a unui întreg complex arhitectonic — o stoa —, punct de legătură între Teatrul grec și Altarul lui Hieron, în una dintre cele mai sugestive poziții pe care le are Sicilia. — Nu pot să uit nici bucuria pe care am simțit-o atunci când, de sub stratul gras de pământ între cele două coline: San Mauro și Metapiccola dela Lentini vedeam ieșind, plină de măreție, poarta pe care, spre sfârșitul secolului al V-lea î. Chr. pleca spre Atena cel mai mare sofist al lumei antice: Gorgias din Leontinoi. Pot mărturisi acum, după aproape doi ani, că acea bucurie mi-a dat frigurile cele mai puternice. — Nu pot uita nici lacrimele vărsate pe culmea Muntelui Desusino, atunci când, printre lanurile de grâu până la piept, puteam păși pe sute de metri de ziduri ale unei cetăți ce așteapta încă să fie săpată. Alte mari și mici bucurii am avut, pot spune, zi de zi: una după alta au venit să-mi ușureze necazurile zilnice: lipsa de cel mai umil confort.

Dar cea mai mare bucurie pe care am avut-o după atâția ani de săpături și cercetări arheologice pe coasta orientală și meridională a Siciliei a fost acea zi de toamnă târzie siciliană în care, din praful și iarba uscată de pe colina Sabucci, între Gela și Niscemi, am putut ridica de pe pământ un mic crucifix de bronz lucrat „en repousse", cu inscripția în cirilică. De dimensiuni așa de modeste ca ar putea fi considerat cel mai umil obiect printre bogățiile adunate aici la Gela în acești ani de trudă abia 8,5 cm. de lungime și abia 5 de lărgime, crucifixul dela Sabucci mi-a adus cea mai emoționată zi petrecută pe șantierele arheologice din Sicilia. Este singurul obiect curat din regiunile noastre adus aici, încă n'aș putea spune cu preciziune când dar cred că în Evul Mediu, de alți pribegi din regiunile dunărene. Inscripția este în cirilică iar sfinții care încadrează Sf. Cruce sunt: Sf. Vasile, Sf. Grigore iar jos, la picioarele Mântuitorului răstignit, figura și inscripția Sf. Nichita. După atâtea descoperiri de monumente, soarta a voit să mă repună în contact cu toată creștinătea orientală: toți sfinții pomeniți pe crucifix sunt orientali iar printre ei, Sf. Nichita, este rezumatul întregei noastre încreștinări.

Nu-i locul aici de a insista asupra acestui rol de sita de pâlnie pe care l-a avut Sicilia: dela începutul preistoriei și până azi, Insula a fost și este încrucișarea tuturor civilizațiilor. Din Orientul mediteranean a venit civilizația bronzului și a fierului lucrat de preistorici; din Occidentul Spaniol a venit pictura grafită dela Levanzo; din Nord au venit neamuri și obiceiuri de înmormântare iar din Sud au venit, poate, chiar băștinașii găsiți de primi coloni Elleni: Sicanii și Siculii. Toate punctele cardinale au dat ce aveau mai bun și au plămădit acea cultură care a avut curajul de aș asuma răspunderea apărării Occidentului de prima invazie orientală: Fenicienii din Cartagine, în marea bătălie dela Himera în 480 î. Chr. De atunci și până acum Sicilia a fost casă deschisă tuturor celor cari veneau cu necazuri și vroiau să se contopească în massa populației insulare. Cimitirile antice ale Siciliei sunt cimitirele tuturor neamurilor ce aveau chiar cea mai mică legătură cu Mediterana. Nu-i deloc rar să găsești într'un singur mormânt: vase de fabrici locale, scarabei din Egipt, vase din insula Rhodos iar altele din Corint. Cel care și le-a procurat pentru drumul de veci este un băștinaș (Sicul sau Sican) ellenizat.

Crucifixul dela Sabucci, firul sigur care mă leagă zilnic de creștinătatea noastră orientală, îl consider obiectul prețios al altui pribeag de acum o mie de ani, pribeag dunărean, statornicit apoi lângă faimoșii „campi geloi" și ai cărui urmași cu greu aș reuși să-i identific printre lucrătorii cu cari azi trudesc, tot pe coasta dela Sabucci, între Gela și Niscemi, la desgroparea și a acelor urme pe care nu le bănuiam în Sicilia: urmele lăsate de înaintașii mei, credincioși ai Sfinților: Vasilie, Grigorie și Nichita. Sunt bucurii amestecate cu lacrimi: sunt lacrymae rerum.

Butera, Iulie 1953 *D. Adameșteanu*

Imperiul bizantin şi poporul românesc

Cinci sute de ani dela caderea Constantinopel

Sub influenţa unui complex de idei importate în decursul veacului al XIX-lea, imperiul bizantin a fost socotit pe nedrept o forţă reacţionară şi morbidă, un stat naţional „grecesc" a cărui cădere în anul 1453 ar fi fost cauzată de slăbiciunea sa inerentă şi-ar fi fost folositoare nouă, românilor. Realitatea istorică însă infirmă aceste prejudecăţi astăzi părăsite.

Cadrul statal al Bizanţului n'a fost niciodată expresia naţionalismului elin. Insuşi „bizantinii" se considerau în tot decursul istoriei milenare a imperiului drept moştenitorii Romei; imperiul lor era **„Romania"**, locuitorii se chemau cu mândrie „Rhomei", în sensul universalitatii crestine post-constantiene. Numele de „grec" pentru bizantini era o insultă, iar nişte ambasadori apuseni îndrăznind să-l intituleze pe împăratul Nichifor II, drept „împăratul grecilor" au fost aspru pedepsiţi, cum ne mărturiseşte Liutprand din Cremona. Cine mai afirma că Bizanţul ar fi fost un stat grecesc neaga însuşi firea imperiului „răsăritean". Creatorii lui sunt ostaşi ai „Iliricului" care au dat imperiului roman între veacul al treilea şi al şaselea nu mai puţin decât patruzeci de împărati printre cari se aflau personalităţi marcante de obârşie dacă, ca Regalian „Decebali, ut fertur affinis", sau Galeriu, care, dupa Lactantiu dorea ca imperiul să devie dac şi în denumire (Daciscum cognominaretur). Era firesc, ca după pierderea peninsulei balcanice şi slavizarea ei limba latină să dispară ca limbă de stat; dar nici în secolele următoare Grecia propriu zisă n'a jucat vre'un rol în istoria bizantină. Din peste o sută de împăraţi unul singur — cu totul efemer — era din „Elada". Elitele conducătoare se alcătuiau ca şi massa fluctuantă o locuitorilor, dintr'o pleiadă întreagă de popoare integrate prin creştinism. (O perioadă în care nu lipsesc nici Valachi, dela cari probabil se trage însuşi numele palatului imperial al Blachernilor.)

Marele Constantin, originar din Naissus (Nis-ul de astăzi) a realizat fapta uriaşă a creştinării imperiului. Tot el a mutat capitala din „Roma veche" la „Roma nouă", dela malurile Tibrului pe malurile Bosforului, în străvechea cetatea Byzantion, întemeiată un mileniu mai de vreme de tracul Byzas. Constantinopolul devenea metropola civilizaţiei creştine. In decursul veacurilor s'a constituit şi conturat spiritualitatea creştină care a depăşit cu totul hotarele imperiului. Bizanţul s'a mărginit cu această radiere religioasă fără să arate vreodată veleităţi „imperialiste" în stilul Romei vechi. Cesarii creştini ai Constantinopolei n'au dus niciodată un războiu de agresiune ci se mulţumeau cu patronajul acestei activităţi de misiune spirituală. Această atitudine de legitimă apărare este departe de pasivitate istorică. Bizanţul era bastionul constient al creştinităţii împotriva hoardelor asiatice de stepă fie ele islamice sau păgâne La adăpostul scutului bizantin s'a desvoltat nestânjenită civilizaţia apuseană, care atât de puţin a înţeles valoarea Constantinopolei pentru apărarea Europei. Un destin tragic a vrut ca prăbuşirea finală a Bizanţului să nu se datorească năvălirilor Asiei, ci unui rând aproape nîntrerupt de atacuri de proveniență europeană. Aceste lovituri reiterate au zădărnicit apărarea bizantină în Asia. Dela veacul al XI-lea până la veacul al XV-lea, puterile apusene, ispitite de avantajii momentane, au exercitat asupra Bizanţului o presiune militară, economică şi ideologică de intensitate crescândă, până când, în sfârşit, mândrul imperiu după o rezistenţă eroică a sucombat duşmanilor. Consecinţa istorică a fost invazia peninsulei Balcanice prin turcii învingători şi pătrunderea lor în inima Europei.

Pe la mijlocul veacului al XIV-lea se iveşte momentul crucial al istoriei bizantine. Ultimul împărat mare al imperiului, muribund, Cantacuzinul Ioan al VI-lea, sotul Irinei Asan, sprijinit pe mişcarea de reînoire religioasă a Hesychasmului încearcă să alcătuiască la strâmtori, care stăteau, după concepţia bizantină, sub protecţia Arhangelului Mihail, o ultimă barieră de aparare europeană. Nucleul apărării îl formează ostaşii lui, „barele de fier" oţeliţi în lupte lungi şi luptătorii valahi, în onoarea cărora el conferă fiului său împăratului Mateiu, titlul unui „rege al Valahilor". După un războiu civil nemaiauzit, cu toate intrigile Anei din Savoya, el reuşeşte sa distrugă un puternic curent comunist care se întruchipa în aşa zisa „republica Zeloţilor" din Salonic (1342—50) şi creiază pentru ultima oară un front unic de rezistenţă. Dar în ciuda eforturilor sale eroice, împăratul Ioan rămâne izolat. Sârbii şi Bulgarii refuză să participe la apărarea Dardanelelor. Puterile apusene nu acordă nici un sprijin; dimpotrivă, republicile comerciale italiene desăvârşesc sugrumarea ultimelor forţe economice şi navale ale imperiului şi încurajează un nou războiu civil, al cărui urmare este debarcarea Turcilor în Europa. Impăratul se retrage într'o mânăstire iar sub succesorii lui efemeri din dinastia Paleologilor Constantinopolul este înconjurat de trupele turceşti.

Ceeace urmează, nu este decât lunga agonie a Bizanţului. După vorbele lui Demetrios Kydones locuitorii metropolei măreţe vegetează „ca animale într'o cuşcă". Bizanţul blocat nu mai poate fi aprovizionat decât prin flotele apusene. Dar această alimentare trebue răscumpărată cu sacrificii materiale şi ideologice până când, după un secol de rezistenţă remarcabilă, massele desesperează preferând să devie supuşi otomani decât să fie mereu dăscăliţi, insultaţi şi exploataţi de către aşa zişi lor eliberatori şi aliaţi. Ultimul împărat, strănepotul lui Ioan al VI-lea refuză să capituleze şi cade în lupta, la care marea massă a populaţie nu mai a participat; iată o învăţatură instructivă, interesantă şi în consecinţele istorice; însuşi puterile apusene au trebuit să plătească cu sacrificii materiale şi cu mult tribut de sânge greşeala lor capitală.

Cu totul altfel se prezintă atitudinea istorică a neamului românesc faţa de imperiul bizantin. Altfel decât Bulgarii şi Sârbi în decursul Evului mediu sau Ruşii într'un trecut mai recent, românii n'au făcut niciodată vre'o tentativă de urzurpare a ideologiei imperiale. Domnitorii români urmăresc în această privinţă o linie neşovăitoare. Participarea românilor la ecumenicitatea ortodoxă izvorăşte din voinţa de apărare comună. E un simbol, că însuşi constituirea organizaţiei eclesiastice ortodoxe din Ţara Românească şi Moldova, izvorită din mişcarea de reformă religioasă propovăduită de către împăratul Ioan al VI-lea rămâne strâns legată de scaunele episcopale ajunse vacante după turcizarea Asiei mici: Nicomedia şi Amasia, ajunse „in partibus infidelium".*) Chiar în anul bătăliei dela Posada împotriva agresorilor maghiari, Basarab era aliatul lui Ioan Cantacuzino în bătălia dela Velbuzd (1330). Aparator al cauzei comune creştine e Mircea cel Batran, fiul bizantinei Callinicia, singurul domn european care combate năvălitorii asiatici cu toată hotărârea —la fel, ca şi Stefan al Moldovei, soţul Mariei din Mangop, care trimite ostaşii săi spre Crimea întru protejarea ultimei cetăţi bizantine. Deosebite onoruri au primit şase doamne şi domniţe de obârşie cantacuzinească în statele româneşti chiar în veacul al XVI-lea. In ciuda stăpânirei turceşti, România devine azilul civilizaţiei bizantine şi o sprijină cu sacrificii mari. Domnitorii noştri, recunoscuţi de Patriarhii Constantinopiei drept succesori legitimi ai împăraţilor şi considerati de cronicarii români ca atare, exercită o vastă activitate de ajutorare a locurilor sfânte care se întinde, dela Neagoe Basarab înainte, asupra întregului „Oriens christianus". Vasile Lupu asumă întreaga gestiune bugetară a patriarhiei, „chiar dacă ar rămâne numai cu cămaşa". Fără acest sprijin permanent şi îndelungat, creştinătatea răsăriteană în hotarele imperiului otoman n'ar fi putut să reziste. Simbolul strălucitor al acestei activităţi sunt printre altele măreţele catedrale dela Curtea de Argeş şi Iaşi, ridicate pe pământul României, destinate însă la înaltarea sufletească a întregei ecumenicităţi ortodoxe. Cantacuzinii, stabilizaţi după căderea Bizanţului în ţările româneşti, desfăşoară în veacul al XVII-lea o îndelungată politică cu perspective imperiale, care începe cu înscaunarea lui Mihai Viteazu şi culmineaza cu apărarea Vienei prin Şerban Vodă, o faptă de care chiar azi mai aminteşte capela ridicată de Vienezii recunoscători acestui domn, despre care Neculcea spunea că „gândul şi gătirea lui era să fie împarat la Ţarigrad". In vremea aceasta înfloreşte o mişcare culturală profundă care se exprimă prin înfiinţarea înaltelor şcoli dela Bucureşti şi Iaşi, prin traducerea Sfintei Scripturi în româneşte şi prin crearea unui stil de arhitectură specific, combinând în mod magistral elemente bizantine şi veneţiene, acest stil pe care G. Bals l-a denumit „stilul cantacuzinesc" şi care a devenit mai târziu stilul naţional românesc.

Această simbioză culturală fericită a fost compromisă prin forţele oculte ale Fanarului conrupt, care au părăsit baza comună a solidarităţii creştine, livrându-se la o activitate febrila de exploatare. După răsturnarea Cantacuzinilor (1716), fruntaşilor fracţiunei naţionale, „Hospodarii" următori nu mai sunt, în majoritatea lor, decât agenţii ocupanţilor otomani, încercând în scurta lor domnie să se îmbogăţească cât se poate de repede. Impotriva acestui regim degenerat se ridică în sfârşit mişcarea naţională a veacului al XIX-lea. Această reacţiune firească şi legitimă a mediului naţional împotriva înstrăinării este însa alterată prin curentul importat şi el al liberalismului, care în desconsiderarea lui stranie faţă de realităţile religioase tentează spre o desrădăcinare totală a României prin ruperea legăturilor cu creştinătatea răsăriteană. Confundând Fanarul cu Bizanţul s'a ajuns astfel la o devalorizare a jertfelor generoase ale neamului românesc şi s-a desăvârşit uzurparea ideiei bizantine prin Moscova, socotindu-se dela Filotei al Pskovului drept „a treia Romă". Dar întregul trecut istoric al neamului românesc rămâne strâns legat de comunitatea creştină răsărită din „Romania" milenară, azi total „reabilitată" de savanţii tuturor ţărilor. Nu există vre'un popor, care să aibă atât de multe trăsături comune cu imperiul bizantin, decât neamul românesc; aici şi acolo, aceeaşi lipsă de fărâmiţare feudală, sau sectară în felul Apusului sau al Rusiei, aceeaşi lipsă de agresivitate izvorîtă dintr'o concepţie creştină. Iar pentru apararea spiritualităţii acestui „imperiu fără popor" nimeni n'a dus jertfe atât de mari, decât „poporul fără imperiu", ce a fost poporul român dela clipa părăsirei Daciei prin legiunile lui Aurelian.

A. R.

*) Dreptul imperial, începând cu nomocanoanele (Balsamon, Vlastavas, Armenopol, Malacos) găseşte o vastă aplicare; sub Vasile Voda Lupu se redactează „Pravilele" împărăteşti.

Eigentümer und Herausgeber: Sandu Marin, Salzburg, Elisabethstraße 38. — Für den Inhalt verantwortlich und Verleger: Mircea Barbu, Salzburg, Elisabethstraße 38. — Druck: Ezendorfer & Co., Salzburg-Maxglan

Ziarul „Le Monde" despre Frontul Libertăţii

In ziarul francez „Le Monde", din 1 August 1953, a apărut un articol despre emigraţia românească intitulat „La Roumanie a Salzbourg", sub semnătura trimisului special al ziarului P. Meutey. Ziaristul francez a vizitat lagărele de refugiaţi dela marginea oraşului Salzburg, unde a dat de faimosul „Bunker al Românilor" şi a avut prilejul să vorbească cu refugiaţi români. Impresiile ce le-a cules de aci şi din alte părţi despre emigraţia românească le-a condensat în acest articol.

Situaţia României este mult mai grea decât a celorlalte ţări ocupate de Soviete, pentrucă e tăiată din toate părţile de Occident. Din ce în ce mai rar sosesc refugiaţi din România. „Il s'agit le plus souvent d'hommes jeunes et decides". Cei care ajung în Grecia şi Jugoslavia nu-i aşteaptă libertatea, ci internarea în lagare, până la o mai amplă informare.

Ajuns în Occident, refugiatul român e solicitat de trei organizaţiuni politice: Comitetul Naţional, Liga şi Frontul Libertăţii. Trecând peste confuzia pe care o face la un moment dat ziaristul francez între Ligă şi Comitet, între rolurile jucate de Gen. Rădescu şi Vişoianu, despre Comitet afirmă că nu grupează mai mult de 10% din numărul refugiaţilor. In schimb, Comitetul Naţional e bine înzestrat cu bani. Aminteşte şi de proveniența acestor bani, de scandalul financiar din Elveţia.

Despre Ligă ziaristul francez spune că ar însuma 20% din refugiaţi, iar Frontul Libertăţii 50% din massa lor. Ocupându-se de structura Frontului, afirmă următoarele: „Declarer noir sur blanc que les gens du Front de la Liberte sont fortement nazifies, c'est s'attirer une centaine des rectifications et prires d'inserer. Pourtant il n'est pas douteux que la grande masse de cette organisation est composee d'anciens gardes de fer — les chemises vertes roumaines — de militaires reactionnaires et de politiciens de droite. Le chef de Garde de Fer, Horia Sima, rapelle volontiers bien sur l'assassinat de Codreanu, ou la deportation de ses hommes et la sienne propre par les Allemands a Dachau ou a Buchenwald, ou encore le jugement du tribunal de Nuremberg les blanchissant... Dans un livre intitule, Destinee du Nationalisme, publie en francais a Paris en 1951, il demontre complaisement que le nationalisme et la democratie ne sont nullement incompatibles."

„Toujours est-il que le Front de la Liberte groupe environs 50% des refugies." Nu înţelegem din expunerea ziaristului de ce vorbeşte de militari reacţionari, — probabil se referă la anticomunismul lor — şi nici de ce lasă să se înţeleagă că ar exista incompatibilitate între naţionalism şi democraţie.

Dupăce a făcut acest efort de obiectivitate, atât cât îi îngăduie formaţia lui spirituală, ziaristul francez nu uită să plaseze şi câteva informaţii care să fie în nota ziarului: între altele afirmă că dintre toţi oamenii politici ai Occidentului, refugiaţii români şi în special cei grupaţi în Frontul Libertăţii nu găsesc pe placul lor decât pe Mc. Carthy... Că nu ne place politica franceză, când vrea să sacrifice 100 de milioane de oameni de dragul unei păci precare, e foarte natural, dar salutăm cu entuziasm politica ofensivă şi dinamică a preşedintelui Eisenhower şi a înteleptului său ministru de externe, Foster Dulles, care au promis de atâtea ori pe un ton categoric şi solemn că nu vor lăsa pradă bolşevismului ţările din răsăritul Europei. Această politică de largă viziune, umanitară şi dreaptă, ne umple sufletul de cele mai mari nădejdi şi ne impune cea mai mare stimă pentru poporul şi guvernul american.

Toţi cei care au luat o atitudine absolută faţă de pericolul comunist, că e vorba de energicul senator Mc. Carthy sau de alţii, se bucură de simpatia unanimă a tuturor refugiaţilor de dincolo de Cortina de Fier — nu numai de a noastră.

Reactii la articolul „La Roumanie à Salzbourg"

Articolul Dlui Pierre Meutey a provocat o mare agitaţie în cercurile româneşti din Capitala Franţei. Prin numeroase scrisori, cititorii români ai ziarului „Le Monde" şi-au exprimat punctul lor de vedere, complectând anumite afirmaţii sau rectificându-le.

Dl. Negruzzi recunoaşte că „Frontul Libertăţii" este „incontestablement de beaucoup le plus puissant", dar nu înţelegem dece atribue legionarilor tendinţe de stânga. In orice caz, ar fi trebuit să fie mai explicit. Se referă la faptul că Garda de fier reclamă împlinirea dreptăţii sociale? Aceasta nu înseamnă politică de stângă neapărat, ci politică naţională. Dreptatea ta, cum spune Corneliu Codreanu în cadrul dreptăţii neamului.

Tot atât de eronate sunt aprecierile ce le face Dl. Negruzzi asupra situaţiei din ţară. Poporul român continuă să-şi pună mai departe nădejdile în Statele Unite, cu toate decepţiile ce le-a suferit. De negocieri internaţionale este sătul. El ştie că eliberarea României nu poate veni decât dela un act de forţa al Occidentalilor, care nu înseamnă neapărat şi în primul rând rasboiu. Cât priveşte eliberarea Germaniei, poporul român n'ar putea decât să se bucure, ştiind că o Germanie unită şi eliberată ar însemna un pas gigantic înainte spre desrobirea propriei lui ţări.

Dl. Romulus Boilă, în neputinţa de a demonstra Dlui Pierre Meutey forţa politică Comitetului, se baricadează în ficţiunile juridico-constituţionale, care-l scuteşte de efortul de a mai raporta existenţa şi tăria Comitetului la massa românească din exil.

Dl. René Theo se ia la harţă cu Pierre Meutey pentrucă a cutezat să confunde peisagiul politic al emigraţiei româneşti cu cei vreo 20 de legionari dela Salzbourg. L-a uitat pe dânsul, proaspătul descălecator din Elada, şi pe cei vreo 30.000 de refugiaţi români descoperiţi de Dl. Theo că ar exista. (Cifra poate fi exactă, dacă incorporează în ea circa 24.000 de fii ai lui Israel.) Apoi pune cunoscuta placa: Duca, Călinescu, Iorga, Gabriel Marinescu, şi ca să dea şi mai mare tărie afirmaţiilor sale se inspiră din „Vatra", oficiosul disidenţei legionare, ca să descopere Occidentului că asasinatele continuă în exil. Trio Bire, Vatra, Patria funcţionează în perfecte condiţiuni. Există o simpatie . . . cum spune Corneliu Codreanu.

Dl. Crutzescu e prea generos cu Frontul. Ii dă nici mai mult nici mai puţin decât 70 % din emigraţie. Noi ne mulţumim cu cei 50 % ai Dlui Pierre Meutey. Chiar şi cu mai puţin. Valoarea Frontului nu constă în număr, ci în potenţialul său. Excelentă e luarea de atitudine a Dlui Crutzescu faţă de neînţelegerea ce-o arată lumea occidentală problemelor din Europa răsăriteană:

Quand a appeler un groupe de refugies roumains „militaires reactionnaires", M. Meutey aurait du etre plus explicite. N'est-il pas normal qu'il soit reactionnaires au regime comuniste? Tous ces militaires, ainsi que tous les autres refugies, ayant passe par des dures epreuves, se sont formes une conviction personelle des faits et des choses, qui n'est pas celle offerte par la propagande ecrite ou chuchotee."

„Il est tres normal qu'en Occident ceux qui ne partagent pas nos opinions soient nombreux, car il aurait fallu qu'ils eussent vecu sous le joug sovietique."

Ce lasa in urma Gen. Radescu

(continuare din pag. 1)

Planul acestor speculatori ai mitului Regalităţii, care se vedeau ameninţaţi în feudul lor politic, statornicit în umbra Tronului, de a pariţia viguroasa a Generalului Rădescu în exil, a fost să-l rupă de massa românească şi să-l atragă pe terenul manevrelor mărunte, al intrigelor de culise şi al petractărilor interminabile, und practic, Generalul era la discreţia lor. In timp mai îndelungat, calculaseră ei, această tactică trebuia să ducă la măcinarea capitalului politic al Generalului.

Generalul, rău sfătuit de anturajul său, s'a lăsat antrenat în această direcţie sterilă. Drumul pe care l-a parcurs în exil e plin de şovăieli, de întreruperi, de contrasensuri. Când a luat întâia oară contact cu lumea românească a exilului s'a adresat tuturor români, lor, fără deosebire de culoare politică, cerându-le să se grupeze în jurul său. Apelul său a fost primit favorabil. Generalul Rădescu era omul indicat de împrejurări să devină şeful politic al emigraţiei româneşti. Dar când a încercat să dea o formă politică concepţiei sale, înfiinţând Uniunea Românilor Liberi, a anulat bunele sale intenţii, cu faimoasele exclusive.

In 1949, Generalul Rădescu acceptă să ia Preşidenţia Comitetului Naţional, deşi componenţa lui îi indica clar că era prisonierul lui Creţianu şi Vişoianu, deţinătorii fondurilor şi ai majorităţii. După un an de amare experienţe, iese din comitet, desvăluind în public motivele conflictului.

Infiinţează apoi o noua organizaţie politică, „Liga Românilor Liberi", care nu se deosebeşte cu nimic de cea veche. Faimoasele exclusive rămân la locul lor. Generalul Rădescu face apel la toţi românii să intre în Ligă, dar în acelaş timp, le taie calea, supunându-i cezurii exclusivelor.

In anul 1952, lasă organizaţia Ligii în adormire, sperând să câştige procesul politic la Free Europe.

La sfârşitul aceluiaş an, o parte din membrii Ligii, pretextând acţiunea juridică întreprinsă de General contra fondului elveţian se rup de General şi îşi pregătesc înţelegerea cu Vişoianu.

De pe patul suferinţii, în primăvara acestui an, Generalul Rădescu lansează un ultim apel. Frumos conceput, larg şi generos. Vechile restricţiuni cad, dar prea târziu ca cuvântul său să mai poată rodi printre români. Atâtea tribulaţii i-au măcinat prestigiul politic, iar boala îi vestea sfârşitul apropiat. Totuşi această ultimă încercare nu e lipsită de măreţie: era Generalul Rădescu de altădată care vorbea ţării, era o revenire la sufletul neamului, o întoarcere la bazele de unde ar fi trebuit să înceapă acţiunea lui politică în străinătate. Prietenii politici cu care a pornit la drum l-au părăsit în mare parte, dar ştia că inima neamului nu s'a înstrăinat niciodată de el.

Eşecul politicei Generalului Rădescu nu se datoreşte atât de mult abilităţilor politice ale adversarilor, cât mai ales urii şi îngustimei de vederi a colaboratorilor săi mai apropiaţi. Aceştia l-au împins la lupta de răsturnare a Comitetului, fără să-i asigure spatele cu massa românească a exilului şi Generalul, căzând între două fronturi, era firesc să nu ajungă la nici o deciziune. Dealtmintrelea, pe aceşti domni nu-i interesa succesul campaniei contra lui Vişoianu, ci un obiectiv mult mai modest: Cum să se fixeze pe o poziţie mai avantajoasă în negocierile cu Comitetul.

Pentru poporul român, eşecul politicei inaugurate de Generalul Rădescu înseamnă o mare înfrângere. Capitalul moral şi politic pe care i l-a încredinţat neamul în Februarie 1945 s'a irosit în vânt, iar situaţia ce o lasă în urmă este din cele mai haotice. Incercarea de regrupare a Ligii sufere de acelaşi neajuns: nu poate avea nici un viitor. Cel mult anturajul care a exploatat prestigiul politic al Generalului Rădescu pentru interese personale, va izbuti să repete aceiaşi experienţă nefastă şi cu Grigore Gafencu.

„Saptamana Romanesca"

„Săptămâna Românească dela Madrid", desfăşurată în decursul lunei Mai, înseamnă un moment culminant în istoria manifestărilor româneşti din exil. Această „Săptămână" n'a fost manifestarea unei grupări politice — aşa cum unele publicaţii răuvoitoare au informat — ci a fost organizată prin efortul comun al întregei comunităţi româneşti din Spania. La realizarea acestor serbări şi-au dat concursul toate personalităţile româneşti din Spania: Stelian Popescu, Ministru Nicolae Dumitrescu, Prof. Alex. Busuioceanu, Pamfil Şeicaru, Aron Cotruş, Ciril Popovici, Ilie Vlad Sturza, Georgel Demetrescu, Prof. Vladimir Petrovici, etc., etc.

O altă caracteristică a serbărilor româneşti din Spania a fost interesul ce l-a stărnit în mijlocul oficialităţilor streine şi spaniole precum şi în lumea culturală din această ţară. Inalţi Prelaţi, Ambasadori, Miniştri, ziarişti de seama şi oameni de cultură au onorat cu prezenţa lor „Săptămâna Românească". Deasemenea, toate grupările de dincolo de cortina de fier au ţinut să-şi trimită delegaţi, care au admirat solidaritatea ce domneşte între românii din Spania şi posibilitatea acestora de a mobiliza atâtea forţe culturale.

Scopul acestor serbări a fost ca să pună în lumină printr'o puternică manifestaţie în străinătate, martiriul poporului român şi posibilităţile de creiaţie ale acestui popor, astăzi lăsat pradă barbariei bolşevice.

Culturale

— La 22 Junie a. c. s'a constituit în München Institutul Român. Este o continuare a Institutului Român dela Berlin fondat şi condus înainte de războiu de regretatul prof. Sextil Puşcariu. A fost ales următorul comitet de conducere: Preşidente: Msgr. Büttner, vicepreş. dr. C. Sasu, Membrii: prof. Ernst Gamillscheg, prof. Valiavesc, prof. Klein — Innsbruck — Rev. dr. Florian Müller, Grigore Manoilescu, ing. Virgil Velescu, etc.

Institutul dispune încă depe acum de o bogată cartotecă asupra problemelor româneşti.

Cu deosebită bucurie înregistrăm această nouă activitate culturală şi de propagandă românească în emigraţie. Cu atât mai mult cu cât în acest scurt timp dela reconstituirea Institutului Român şi până azi, personalităţi culturale şi conducătoare germane, cât şi personalităţi culturale creatoare româneşti din refugiu arată un deosebit interes şi şi-au oferit colaborarea şi sprijinul lor pentru desăvârşirea acestei frumoase realizători româneşti.

— Ne parvine din Brazilia manifestul-înştiinţare lansat de „Biblioteca Satul", instituţie de cultură românească, recent înfiinţată în ţara Amazoanelor de compatriotul nostru, D-l D. Paulescu. Celei mai tinere dintre instituţiile de acest gen îi urăm mult succes.

— Din Argentina ni se comunică apariţia în limba română a cărţii „Noi şi Rusii" care poartă semnătura D-lui N. Arnăutu, şi a unui „Abecedar" alcătuit de D-na Găzdaru (soţia prof. D. Găzdaru).

— In limba spaniolă a apărut „Sistemul Economic în Misiunile Jezuite", scrisă de D-l Oreste Popescu, prof. la Universitatea din Bahia Blanca.

— Semnalăm activitatea rodnică pe scenele teatrelor din Argentina şi Chile a artiştilor români Piu Mironescu, Fernanda Mironescu-Fasce şi Riri Yolanda Fasce.

— A apărut în traducere spaniolă cartea D-lui Mircea Eliade, --El Mito del Eterno Retorno". Amintita carte se bucură de un desăvârşit succes de librărie.

— In editura „Cartea Pribegiei" a apărut cartea D-lui Prof. Ion Protopopescu, „Probleme de Mâine în România". Succesul de vânzare pe care l-a înregistrat dovedeşte odată mai mult interesul latent pe care îl poartă exilul românesc problemelor de după eliberare, interes care nu asteaptă decât să fie orientat spre vadurile unei problematici sănătoase. Şi D-l Prof. Protopopescu, emerit dascăl al României de azi şi de mâine, şi-a împlinit major această funcţie.

— In unul din numerile noastre anterioare am comunicat ştirea că D-l Vintila Horia ar fi tradus în limba spaniola cartea D-lui Horia Sima, „Destinul Nationalismului". Dând curs rugăminţii D-lui Vintilă Horia, rectificăm acum cele spuse. Traducerea susmenţionatei cărti este îndeplinită de D-l Ovidiu Găină.

CRONICA EXTERNA

(continuare din pag. 5)

neralului de Gaulle, RPF-ut a pierdut mereu din popularitate, sfârşind cu eşecul dela recentele alegeri comunale. „Nimeni — adversar, prieten sau simplu observator —", scrie ziarul conservator Le Monde, „nu poate rămâne indiferent în faţa declaraţiei generalului de Gaulle. Un om care n'a voit să-şi piardă niciodată speranţa în ţara sa, nici în războiu şi nici după aceea, constată eşecul său. Infrângerea sa e şi infrângerea noastră."

Generalul de Gaulle afirmă că renunţă nu mai la mijloacele parlamentare de luptă, dar că nu va înceta să combată sistemul politic actual din Franţa. E o problemă vitală pentru poporul francez, să găsească până la urmă calea pe care a vrut să-l duca generalul de Gaulle. Tactica, politica, şi argumentele sale au fost adeseori greşite; dar diagnoza slăbiciunii Franţei stabilită de el e corectă.

Revista Presei

(continuare din pag. 5)

atmosferă de isterie anticomunistă. Cu toate acestea, **„mulţi votanţi cred că nu e atât de important faptul dacă acuzaţiile ridicate de Mc Carthy sunt toate exacte sau nu. Ei insistă că de unde nu e foc, nu iese fum".** Mărturisirile pe care le-au făcut unii din membrii cu răspundere în conducerea „Vocei Americei", sau mulţi din artiştii şi regisorii filmelor pseudo-humanitare din Holywood, când au fost chemaţi în faţa comisiei de anchetă a Senatului, au dovedit însa că nici Statele Unite nu's lipsite de focare comuniste.

CUI PRODEST?

(continuare din pag. 2)

cu noi, la masă cu noi şi ne sugerează ideile lui. Să ne aducem aminte de spusele domnului Churchill din 1944: **„politica britanică se bazează în mod ferm pe colaborarea anglo-sovietică în interesul păcii şi al prosperităţii în Europa".** Nu este această enunţare un succedaneu organic al celor afirmate în 1922? Nu îşi are ea originea în aceeaşi oficină în care alchimistii politicei internaţionale amalgamau ideile în scopul de a salva comunismul? Ezitările din ultimile discursuri ale domnilor Churchill şi Atlee faţă de atitudinea nord-americană nu vin să încurajeze pe d. Malenkov în jocul lui de a înşela şi de a amâna?

Un fapt este cert. Sefii Kremlinului, oricari ar fi ei, nu vor înceta să militeze pentru subjugarea lumii întregi sub niciun cuvânt. Aceasta este raţiunea lor de a fi. Orice altă soluţie înseamnă nimicirea lor. Asta nu o pot dori şi deci nu o pot accepta.

Comunistii nu se dau în lături în fata niciunui argument de natură etică. (Să ne reamintim de doctrina lui Georges Sorel). Ei au în slujba luptei lor oameni de toate categoriile, dela umilul proletar anonim, umil şi rupt până la magnatul financiar. Să ne reamintim destăinuirile lui Coty în Figaro (care i-au adus ruina) făcute la vremea sa asupra rolului jucat de cei mai mari financiari nord-americani în revolutia comunistă din 1917—18, confirmate de documentele publicate de Foreign Office (Aprilie 1919) care indică exact aceleaşi nume de mari bancheri care au finanţat comunismul. Toţi acesti oameni, piese importantisime pe eşichierul politic comunist, lucrează discret, prin sugestii, cu influenta lor de potentaţi fără ca să se bage de seama unde ţintesc soluţiile lor.

Din aceasta pricină cei ce lupta cinstit împotriva Satanei, înainte de a face pactul trebue să se intrebe: **Cui prodest?**

Căci pactul din 1941 cu Satana a adus o Victorie al cărui rezultat a fost distrugerea imperiului britanic, întinderea domeniului comunist, ataşarea a 500 de milioane de oameni, în China, idealului roşu, subjugarea a alte 120 de milioane în Europa şi peste tot pământul nelinişte şi îngrijorare. „Victoria" obţinută cu Satana a doborât un adversar pentru a ridica în locu-i altul mai primejdios. Este un loc comun că între două rele este de preferat cel mai mic.

Iată dece trebue să ne întrebam totdeauna Cui, prodest?, aşa cum o facem noi azi în fată politicei care se duce cu Sovietele.

Ion Protopopescu

Cucerire prin teroare

(continuare din pag. 11)

au fost industrializate, cu toate sacrificiile teribile şi în mare parte inutile. Oricare ar fi sistemul politic viitor, popoarele Europei Orientale nu se vor mai putea întoarce din drum". „Trebuie să ne dăm seama", a declarat fostul director dela Free Europe, C. D. Jackson, **„că nu vom mai găsi o clasă mijlocie dispusă să accepte tipul întreprinderii libere americane. Vom găsi ţărani, soldaţi, funcţionari guvernamentali în panică şi o mână de intelectuali. Vom întâmpina virtual un refuz unanim de a accepta din partea vestului ceeace a fost cunoscut în trecut — anume, capitalismul feudal premergător primului războiu mondial".**

Ce va dispare, imediat şi radical va fi sistemul politic sub care a fost înmormântată libertatea popoarelor din dosul cortinei de fer. Şi aici, o revenire automată la pseudodemocraţia trecutului e exclusă dela început. Pe de altă parte noua formă de viaţă politică va fi **„ceva care nu va semăna strict nici cu tipul de democraţie americană, nici cu cel englez, şi nici cu cel francez".** Ceeace vestul va trebui să ofere europenilor din răsărit e nu numai libertatea de a-şi alege cea mai potrivită formă de guvernământ însă în acelaş timp **„şi ceva de ales". „Nu există altă cale pentru aceste naţiuni, să-şi ridice standardul de viaţă, decât integrându-se într'o federaţie europeană sau cel puţin să formeze o federaţie regională a Europei centrale şi răsăritene". Aceasta ar fi cea mai bună şansă de a elimina din amintire ideologia marxistă, pentrucă „democraţia federativă şi supranaţională e în realitate cea mai formidabilă ideie revoluţionară în lumea de azi."** Dovadă? Entuziasmul cu care a fost cimentată Uniunea Statelor Nord Americane! Lăsând la o parte faptul că, de pildă, România şi Ungaria nu sunt tot una cu Ohio şi Missuri şi că **„formidabila ideie revoluţionară"** de mai sus n'are nimic revoluţionar e de sperat totuşi că popoarele liberate **„nu vor trece la constituirea unei federaţii decât în libertate şi prin consens reciproc".** Altminteri, miscătoarea dedicaţie din fruntea cărţii: „Tuturor acelora care aşteaptă libertatea şi în special acelora pentru care libertatea va veni prea târziu", ar părea mai curând o amară ironie.

Cartea politică

Cucerire prin teroare

Agenţiile de presă şi publicaţiile din vest, atât europene cât şi americane continuă să prezinte evoluţia ţărilor de sub dominaţia sovietică cu metodele personalistice obişnuite, care clasează importanţa unei eşiri după valoarea ei episodică. Transformări fundamentale rezultate în urma unui lung proces cumulativ sunt astfel ignorate sau tratate superficial.

Publicistul american Leland Stowe a ajuns la această convingere după ce a petrecut mai multe luni în ţările satelite, ca reprezentant de presă. Un număr remarcabil de date esenţiale pot fi reconstituite din informaţiile care străbat cortina de fier, dacă sunt urmărite cu metodă şi persistenţă. Dela începutul lui Ianuarie 1951 a consultat toate surscle de informaţii disponibile. A studiat rapoartele serviciilor de informaţii americane, s'a adresat la numeroşi specialişti în problemele Europei Orientale, a contactat jurnalişti şi oameni politici refugiaţi şi a citit sute de rapoarte primite asupra activităţii de rezistenţă. După un an şi jumătate de cercetări laborioase, materialul adunat a fost sudat într'un impresionant raport asupra **„celei mai mari conspiraţii pe care a cunoscut-o lumea vre'odată"** intitulat **„Conquest by Terror — the story of Satellite Europe"** (Cucerire prin teroare — istoria Europei satelite).

O scădere pe care autorul o reproşează mai ales jurnalismului vestic e obiceiul de a relata întâmplările din statele satelite în compartimente naţionale izolate. **„Insă Ruşii nu tratează popoarele Europei Orientale ca naţiuni separate. Ei aplică un program satelit unic, care serveşte de model şi preludiu pentru programul sovietizării mondiale. Esenţiale nu sunt acţiunile izolate din România sau Cehoslovacia, ci unitatea şi uniformitatea acţiunilor staliniste din întreaga regiune a Europei subjugate"**. In acest spaţiu, Ruşii n'au urmat stilul tradiţional al cuceritorilor. Armele lor revoluţionare au fost îndreptate împotriva fundamentelor sociale, economice şi politice ale naţiunilor din răsăritul Europei.

Cum au putut staliniştii să subjuge atât de repede şase naţiuni? **„Răspunsul îl dă"**, spune autorul, **„propria noastră subestimare a posibilităţilor şi metodelor bolşevice. Mărturisesc că ne-am înşelat însumi în aceasta privinţă în 1947. Nu m'am îndoit asupra obiectivelor de durată ale Cremlinului, dar n'am putut prevedea în ce tempo vertiginos vor fi executate"**.

Pentru mentalitatea americană, eficienţa organizatorie e măsura de forţă a unui popor. Considerată în termeni tehnici, eficienţa Rusilor nu se compară cu cea de peste ocean. **„Ruşii n'au nevoie să fie însă prea eficienţi"**, i-a asigurat pe autor un fruntaş comunist în Budapesta. **„Ei vor nivela întreaga Europă Orientală."**

Nivelarea Europei satelite sub tăvălugul sovietic n'a necesitat mai mult de cinci ani. In acest timp întregul sistem economic al ţărilor de dincolo de cortina de fer a fost sovietizat, iar viaţa fiecărui individ a fost înregimentată şi supusă celui mai diabolic control. Milioane de cetăţeni sunt internaţi în lagărele de muncă forţată. Orice opoziţie politică a fost distrusă. Clasa mijlocie e supusă unei nimiciri sistematice. Educaţia a fost pervertită şi transformată într,un instrument de indoctrinare comunistă. **„Europa Orientală a intrat deja în faza finală a sovietizării"**.

Abundenţa materialului documentar pe care se sprijină analiza procesului de sovietizare e o revelaţie pentru autor. **„Faptele pe care le-am descoperit m'au surprins, deşi am urmărit zi de zi, încă din 1946 evenimentele din dosul cortinei de fer"**. Surpriza e egală şi pentru cetitorul avizat. Dar ceeace impresionează mai ales în cartea lui Leland Stowe nu sunt atât datele, ci pasiunea cu care încearcă să trezească lumea liberă din indiferenţa faţă de tragedia a 90 de milioane de europeni. Pentrucă **„aliatul pricipal al Ruşilor e nepăsarea oarbă a cea mai mare parte din cetăţenii vestului, îmbrobodiţi în iluziile imunităţii geografice."**

Acelora dintre cetitori care şi-ar putea pune întrebarea, dece nu se revoltă popoarele satelite, autorul le răspunde, întrebându-i **„dece nu vă sinucideti împreună cu familia — şi anume, imediat? Revolte populare nu mai pot avea loc împotriva statelor poliţiste care deţin monopolul armelor moderne. Mă minunează şi faptul că se mai găsesc mii de oameni acolo, care continuă să comită din în când acte de rezistenţa violentă."** Şi exemple de acte de eroism aflăm mai ales în România. Iată, revolta din August 1951 a sătenilor din Arcuş împotriva colectorilor de cereale a căror sosire o anunţă din clopotniţa bisericii un copil de 10 ani; a **„chiaburilor"** care au fost închişi zile la rând în beciuri, cu apă până la genunchi, de unde au fost scoşi mai mult morţi decât vii; a ţăranilor din Prahova, Vlaşca şi Dragoeşti care au dat foc la recolte şi au ucis mai mulţi miliţieni; a partizanilor din munţii Făgăraşului, etc. „Toţi aceştia sunt Români, consideraţi în genere cei mai supuşi, cei mai blajini **şi mai puţin belicoşi dintre toate popoarele din estul Europei"**. Şi mai departe: **„probabil pentrucă România are mii de kilometrii pătraţi de teren sălbatic, aproape inaccesibil, am găsit că cele mai multe activităţi armate sunt semnalate din această ţară. Acestea includ unităţi de partizani în Carpaţii Moldovei; în munţii din jurul oraşelor Târgu Ocna, Palanca şi Piatra Neamt; în munţii Transilvaniei şi în alte regiuni din Muntenia şi Oltenia. Comuniştii au trimis împotriva lor trupe puternice întărite cu unităţi ruseşti în unele sectoare. Multe grupe de guerilla au fost complet nimicite, dar grupe noi se formează mereu din cei care fug în munţi"**.

E sigur că regimul comunist nu va putea niciodată să stârpească orice urmă de rezistenţă în munţi şi păduri. Existenţa partizanilor şi raidurile ocazionale împotriva centrelor de comunicaţii şi aprovizionare menţin viu spiritul de rezistenţă în populaţia oprimată. Dar vastul aparat poliţienesc şi armatele regulate organizate de Ruşi **„exclud eliberarea acestei părţi din Europa prin alte mijloace, decât un al treilea război mondial"**. Patru capitole din „Conquest by terror" se ocupă numai de pregătirile de război pe care Ruşii le fac în ţările satelite, unde efectivul şi dotarea armatelor actuale sunt fără precedent. Cartea fiind scrisă încă în vremea politicei de containement a guvernului democrat, iniţiativa declanşării unui al treilea război mondial e aşteptată numai din partea Moscovei. După analizarea stadiului preparativelor militare sovietice, autorul ajunge la concluzia că **„dacă Rusia e hotărâtă să pună mână pe Europa Occidentală prin forţă, atunci momentul cel mai favorabil va fi la sfârşitul anului 1953 sau în prima jumătate din 1954."**

Ce va urma după inlaturarea dominaţiei bolşevice? Opinia autorului că actuala structură economico-socială e ireversibilă, e categorică. Noile baze industriale ale statelor răsăritene nu vor putea fi alterate substanţial. **„Acestea au fost silite în tiparele economice ale secolului al XX-ea cu cele mai brutale mijloace. Nu e mai puţin adevărat însă că**

(urmarea în pag. 10)

OPERATIA JAF

Cartea „Stalin's Satellites in Europa" de Ygael Gluckstein e un studiu critic al schimbărilor economice şi politice care au avut loc în ţările satelite după rasboi, incluzând o documentată descriere şi analiză a diferitelor faţete ale exploatării capitalismului de stat.

O prezentare a istoriei curente implică riscul ca absenţa de distanţă să ruineze acurateţa şi detaşarea stiinţifică. Pe lângă unele detalii inexacte, apare mai ales disproportionată importanţa acordată social-democraţiei dela noi, care n'a existat decât nominal înainte de războiu.

Usurinţa cu care comuniştii au putut să se instaleze la conducerea României e explicată în primul rând prin decăderea instituţiilor politice şi administrative ale ţării după primul războiu mondial. **„Poliţia din România putea rivaliza cu Gestapo-ul în metodele rafinate de tortură, presa era înregimentată. Alegerile parlamentare erau o farsă. Corupţia şi depravarea administraţiei publice era imensă"**. In acelaş timp, intenţiile Ruşilor de a-şi instala propria „ordine" au fost sprijinite de **„graba cu care regele şi cercurile guvernamentale au fost gata să colaboreze cu ei. Fără niciun scrupul, România a călcat obligaţiile de loialitate faţă de Germania, întregul aparat de stat — armata, poliţia şi administraţia, trecând de partea Ruşilor, când regele Mihai a arestat pe mareşalul Antonescu.**

Remarcabilă e analiza condiţiilor în care se face transformarea structurei economice a statelor satelite. Autorul fiind un economist cu nume în publicistica de specialitate britanică nu se mărgineşte numai la simpla înşiruire de date statistice. O clară trecere în revistă a principalelor etape evolutive anterioare uşureaza înţelegerea realizărilor şi dificultăţilor actuale. Interesantă e şi expunerea teoriei avantajului de a fi colonia unei puteri imperialiste cu o industrie relativ înapoiată.

Ygael Gluckstein a dat cărţii sale sugestivul subtitlu: **„Operation Plunder"** — Operaţia Jaf. In nici una din ţările satelite jaful organizat de soviete n'a atins proporţiile înspăimântătoare din România. După capitulare, Ruşii au pretins României reparaţii în valoare de 300 milioane dolari, socotiţi la puterea de cumpărare din 1938 sau 700-800 milioane de dolari la cursul actual. In afară de reparaţii au fost restituite „in schimbul bunurilor din Rusia" un milion tone cereale, 260.000 capete vite, 55.000 tone zahar, 250 tractoare, etc. Delegatul american la conferinţa de pace dela Paris din 1946, Willard Thorp, estimează reparaţiile plătite de România până în 1948 la 1795 milioane de dolari, cifră care reprezintă 84 % din venitul naţional al României în această perioadă.

Instalaţiile cele mai importante ale rafinăriilor de petrol au fost demontate de autorităţile militare ruseşti, iar industriile textilă şi metalurgică au fost prădate de 1/5 din maşinile cele mai moderne. La fel, trebuie să nu se uite că armata rosie de ocupaţie a fost şi este aprovizionată gratuit din rezervele ţării. Fostul primar al New Yorkului, La Guardia, care era preşedintele organizaţiei UNNRA în 1946 aprecia cheltuielile de întreţinere ale celor patru armate de ocupaţie în Austria la 200 milioane de dolari. **„Trei ani după terminarea războiului armata sovietică de ocupaţie din România n'a fost mai mică decât cele patru armate de ocupaţie la un loc din Austria, în 1946"**.

Recapitularea principalelor faze ale operaţiei jafului sovietic pune automat şi problema despăgubirilor pe care vom avea dreptul şi obligaţia să le revendicăm după eliberare. Cu atât mai mult, dacă ne amintim că Ruşii au anexat nordul Bucovinei în 1941, sub pretextul compensării exploatării Basarabiei sub administraţia românească.

Ing. V. V.

Romania in Exil

Sărbătorirea poetului Aron Cotruș la Roma

In ziua de 13 Junie ac. a avut loc la Roma, în sala teatrului Goldoni, sărbătorirea poetului Aron Cotrus. Inițiativa sărbătorii a fost luată de refugiații români din Italia, asociația italienilor refugiați din România și s'a bucurat de concursul și colaborarea asociației internaționale de poezie.

Personalitatea lui Aron Cotruș a depășit de mult domeniul literelor românești și s'a încadrat larg în cunoștința lumii occidentale. Cele peste douăzeci de volume ale poetului l-au consacrat ca pe un bard al literaturii universale. Versurile lui traduse în limba italiană, spaniolă, ungară, polonă au făcut cunoscut lumii sbuciumul, durerile și frumusețea sufletului românesc. El este un simbol și un ambasador al acestui suflet încătușat astăzi de tirania roșie.

O asistență aleasă a umplut până la refuz sala teatrului. Intre personalitățile de seamă notăm: Francesco Maria Dominedo — subsecretar la ministerul de externe italian, Salvatores Scoca — fost subsecretar de stat la justiție, Umberto Monica — consilier municipal din Roma, Paulo Toschi — profesor la universitatea din Roma, prof Georgio del Vechio, Const. Dragan, Dozzi, ș. a.

Programul sărbătoririi a fost deschis de Octavian Roșu, care salută pe poetul Aron Cotruș. A luat apoi cuvântul dna Edwige Pesce Gorini, poetă italiană și președinte al asociației internaționale de poezie. Domnia sa a salutat în numele poeților și scriitorilor italieni pe sărbătorit.

Prof. Paulo Toschi face o scurtă dar colorată și profundă analiză a operei scrisă de Aron Cotruș.

Ministrul Francesco Dominedo remarcă legăturile strânse și adânci de rasă, cultură și limbă care unește cele două popoare latine, poporul italian și român. Face un călduros elogiu juriștilor români a căror operă și gândire este stăpânită de două idei fundamentale: libertate si dreptate.

In mijlocul aplauzelor asistenței ia cuvântul poetul Aron Cotruș. Domnia sa multumește asistenței care a venit în număr așa de mare să-l sărbătorească. Crede însă că dragostea ce i se arată se adresează mai puțin lui și este mai mult un omagiu adus scriitorilor și poeților români persecutați și martirizați astăzi în România ocupată de ruși.

Contesa Eva de Paci declamă apoi, cu un deosebit talent, versuri de Aron Cotruș, în limba italiană.

Talentatul tenor Tomel Spătaru dela Scala di Milano completează programul cu arii din diverse opere și cântece populare românești.

Sărbătorirea a luat sfârșit într'o atmosferă caldă și înălțătoare.

Săptămâna românească dela Madrid

Sub înaltul patronaj al următoarelor personalități spaniole: E. S. Contele de Casa Rojas — ambasadorul Spaniei în Paris; Contele Mayalde — primarul Madridului; General Jose Moscardo — Conte de Alcazar de Toledo; Antonio Callego Burin — Baron de San Calixto — director general de Belle Arte și Msg. John C. Kirk — presedintele Misiunilor Catolice Romane din Europe; un comitet de inițiativă compus din dnii Nicolae Dimitrescu, ministru plenipotențiar; George Demetrescu, presedintele comunitatii române din Spania; dr. Alex. Mircea, directorul misiunii catolice române din Spania; Alex. Busuioceanu, prof. la universitatea din Madrid; Luis Beneyto Marti, fost consul al Spaniei la București; Aurel Răuță, prof. la universitatea din Salamanca; Ciril Popovici, prof. la universitatea din Granada; Ilie Vlad Sturdza, secretar general, au organizat o serie de manifestări în cadrul Săptămânii Românești la Madrid, care a avut loc între 6 și 13 Mai crt.

O notă caracteristică o constituie prezența grupurilor de români sosiți din diferite țări ale Europei. Cine cunoaște condițiile precare în care trăiesc exilații români în Occident își poate imagina cu ce sacrificii s'au făcut aceste deplasări.

Au dat un larg concurs organizării și reușitei Săptămânei înalți demnitari și reprezentanți ai culturei și presei românești: Aron Cotruș, Pamfil Șeicaru, prof. Alex. Busuioceanu, ambasadorul Cardenas, consulul Luis Beneyto Marti, Nieto Antunez, președintele cons. adm. al c. f. spaniole, Stelian Popescu, Vasile Iasinschi, prof. Ion Protopopescu — foști ministri, și prof. Vladimir Petrovici. O contribuție excepțională au adus Msgr. John Kirk și Nicolae Dimitrescu, ministrul României la Madrid. Nu mai puțin au ajutat la succesul și organizarea Săptămânii delegațiile românești sosite din celelalte țări în frunte cu gral. Platon Chirnoagă, fost ministru; dr. Ion Claudian; Msgr. Octavian Bârlea; prof. Vladimir Petrovici; dr. Vasile Andrei; Ing. Grigore Filiti — din Franța; dr. Const. Drăgan, Octavian Roșu, George Caraiani, Berlovan din Italia; Sandu Marin, Spiridon Neața, Mihail Giurea și A. Hartlauer, din Austria; Mesagii de simpatie au fost primite din toate centrele de exil românești: Austria, Germania, Italia, Franța, Belgia, Grecia, Portugalia, Statele Unite, Argentina, Brazilia, Canada și Australia.

Programul Săptămânii Românești

6 Mai 1953: Inaugurarea expoziției de artă românească modernă în palatul museului de artă contemporană sub patronajului directorului general al artelor frumoase, Antonio Callego Burin. In afara coloniei române a fost prezentă și o extrem de numeroasă și selectă asistență compusă din diplomați, personalități politice și artistice. Notăm miniștrii Poloniei, Cehoslovaciei, Insărcinatul de afaceri al Belgiei, fostul ministru al Slovaciei, directorul ag. presei italiene, etc, etc.

7 Mai 1953: In aula consiliului superior de investigații științifice, prof. Ernst Gamilscheg a ținut o conferință cu titlul „Romanitatea Orientala și Romanitatea Occidentală". Personalitatea savantului german și titlul conferinței au atras un extrem de numeros auditoriu: episcopul Vizcarra, Msgr. Kirk, contele Wolfgang von Ballestrem — secretarul ambasadei germane, dra Pilar Primo de Rivera, ș. a.

8 Mai 1953: Concertul extraordinar al orchestrei naționale spaniole dirijat de maestrul Sergiu Celibidache, și cu concursul celebrului pianist german Helmuth Rolof, nu a putut avea loc din cauza unor dificultăți de ordin tehnic ivite în ultimul moment. Datorită faimei dirijorului român ca și impozantului program, concertul era așteptat ca una din cele mai reușite manifestări muzicale a anului. Își anunțaseră participarea: ministrul de externe al Spaniei. Martin Artajo; ministrul falangei Raimundo Fernandez Cuesta; ministrul lucrarilor publice, contele Vallellano; primarul Madridului, contele de Mayalde; generalul Moscardo; ministrul secretar de stat Carrero Blanco; ambasada americană, ambasada germană, ambasada belgiană, etc.

9 Mai 1953: In după amiaza zilei a avut loc pe aeroportul Aeroclubului regal din Madrid un festival aerian hispano-român. Și-au dat concursul: asul aviației românești, principele Băzu Cantacuzino și cei mai buni piloți spanioli, căpitanii Palanca, Martin Reysi Puga; locot. Torremarin și Serrano. Un moment emoționant l-a constituit lansarea a numeroase steguleț românești și spaniole de către o escadrilă spaniolă. S'au remarcat în asastență: ministrul lucrărilor publice spaniole, Alteța Sa Principesa Maria-Luisa a Bulgariei, ambasadorul Braziliei, gral de corp de armată de aviație Gallarza, gral Laurent Julio Rios, amiralul Genova, col. Conte de San Luis, ministrul Olandei, Ungariei. Aeroclubul, a oferit în cinstea selectei asistențe spaniole, românești și străine un „vino de honor" în saloanele acestuia dela aeroport.

In seara aceleiași zile a avut loc, în sala expoziției românești, conferința prof. Ciril Popovici despre „Ambianța artistică actuală și plastica romană". Conferința s'a bucurat de un deosebit succes și o numeroasă asistență.

10 Mai 1953: Ziua Independenței României a fost marcată printr'un serviciu divin în rit oriental oficiat în catedrala Madridului, San Francisco el Grande. Slujba a fost închinată Bisericii persecutate din România și celor căzuți în lupta impotriva bolșevismului. In numeroasa asistență de cca. 1000 persoane s'a remarcat prezența: arhiepiscopului de Sion, vicarului general militar al Spaniei, dr. Munoero, magistratului de Toledo, Msgr. Kirk, ministrul lucrărilor publice spaniole, reprezentanții Cortezurilor, ambasadorii Perului, Braziliei, Filipinelor, Hondurasului, Haiti, Columbiei, Greciei, insărcinații de afaceri ai Belgiei și Chinei, ministrii Poloniei, Slovaciei, reprezentanții ambasadelor germane și italiene, ș. a.

11 Mai 1953: Rectorul universității din Salamanca, prof. Antonio Tovar, a ținut în sala consiliului superior de investigații științifice, o conferința intitulată „Diviziunea Europei și România". Conferința a fost indelung aplaudată de un numeros public în care remarcăm: ministrul plenipotențiar Jose Maria de Aguinaga, prof. univ. Caballero, Abel Bonnard — fost ministru și membru al Academiei franceze, Msgr. Kirk, Msgr. Bârlea, ministrul N. Dimitrescu, și alții.

12 Mai 1953: In aceiași sală dr. Const. Drăgan a ținut o conferință cu titlul „Reconstrucția economică a sud-estului european", bine documentată și viu expusă. In asistență s'au remarcat msgr. Kirk, ministrul României, Georgel Demetrescu, Juan Aparicio — directorul general al presei spaniole, Pamfil Șeicaru, etc.

13 Mai 1953: In după masa zilei, în aceiași sală, a fost citită conferința profesorului Mircea Eliade despre „Destinul Culturei Românești".

Seara, la orele 21, primarul Madridului, contele Mayalde, a oferit o recepție comunității românilor din Spania și delegaților românești venite din celelalte țări. Recepția a avut loc în palatul primăriei Madridului. In cuvântarea ținută contele Mayalde și-a exprimat convingerea că momentul eliberării României nu va întârzia. A terminat urând în românește „Trăiască România liberă". A răspuns din partea românilor prezenți ministrul Nicolae Dimitrescu, ministrul Stelian Popescu și Georgel Demetrescu.

Cu ocazia Săptămânii Românești comitetul de organizare a tipărit cartea „. . . . Y Existinos!" în care sunt descrise cele trei secole de luptă ale poporului românesc pentru a-și apăra libertatea impotriva imperialismului moscovit.

Expoziția internațională de artizanat

Ca o prelungire a Săptămânii Românești s'a organizat un stand oficial în cadrul acestei expoziții, ținută la Madrid. Splendidele cusături naționale românești au făcut obiectul admirației vizitatorilor începând cu Generalisimul Franco și Generalul Lopez Craveiro, președintele Portugaliei, care în ziua inaugurării expoziției au ținut să se fotografieze la standul românesc.

Săptămâna Românească și manifestările din cadrul ei au format obiectul a numeroase articole și reportagii în presa spaniolă, străină și la posturile de radio spaniole, iar festivalul aerian a fost filmat și prezentat în toate cinematografele spaniole.

Casa română din Rio de Janeiro

Dra Aurelia Cocăneanu, o vrednică și inimoasă româncă, a pus la dispoziția coloniei românești din Rio de Janeiro casa sa mobilată în stil românesc. Cu această ocazie, la 31 Mai ac, s'a constituit comitetul de conducere al Casei Române: președ. dra. Aurelia Cocăneanu, vice-preș. ing. Mihăescu și Atanasiu, secretar Duchiade, casier Decebal, bibliotecar Stoenescu, membrii: prof. Dimitriu, lt. col Ressel, dr. Brădescu, pictor Năsturel, prof. Bodea.